Старт

ИЛЮСТРОВАН СПОРТЕН СЕДМИЧНИК

Брой 34 ● 25 януари 1972 ● 25 ст.

Издание на ЦС на БСФС

ЖУЛИЕТА МАРКОВА-ШИШМАНОВА. ЕДИН ЖИВОТ, ОТДАДЕН НА ХУДОЖЕСТВЕНАТА ГИМНАСТИКА.

Стр. 3

ГОЛЯМО Е ЗНАЧЕНИЕТО НА СЪВРЕМЕННАТА НАУКА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СПОРТА. КИБЕРНЕТИКАТА ТЕПЪРВА ЩЕ КАЖЕ СВОЯТА ДУМА.

Стр. 6

ОЛИМПИЙСКИЯТ ШАМПИОН ПО СКИ-СКОК И.РАШКА И ГАЯ ЗИМА Е ЕДНА ОТ ГОЛЕМИТЕ НАДЕЖДИ НА ЧЕХОСЛОВАШКИЯ СПОРТ.

Снимка: Далибор РИХТЕР

Стр. 10

ЛЮДМИЛА ТИТОВА (СССР)
ОТИВА В САПОРО С ДВЕ ТИТЛИ ОТ ГРЕНОБЪЛ

ПОЧИВКА ИМА ЗА...ЗРИТЕЛИТЕ

Стр. 8–9

ПРИ НАЙ-СИЛНИТЕ В СВЕТА

Стр. 11

БЪРЗИНА И ФЕЕРИЯ ВЪРХУ ЛЕДА

Стр. 7

БУРГАС ПРЕДЛАГА НЕЩО НОВО

Часовете по физическо възпитание в Бургас взеха по нещо от часовете по литература, история, анатомия, физика и математика. Но си останаха часове по физическо възпитание, от които и учениците, и преподавателите са доволни. Инспекторът от отдел „Просвета" при ОНС Иван Коджабашев е въвел своя система. Обучението става с помощта на фотоси. Уроците са разработени с историческа, анатомическа и специална част. Само тласкането на гюлле например има 45 упражнения. Илюстрациите на историческата част са обогатени дори със снимки, още непубликувани в България. Така учениците се запознават с най-известните имена на спорта от цял свят. Техническата част е илюстрирана с киограми на най-добрите наши спортисти. .

- Струва ми се, че бихте могли да станете известен треньор?

– Защо непременно треньор?

– Никога ли не ви е привличало желанието за голям и шумен успех?

– Никога.

– Това, което правите, би могло да свърши добра работа, ако е съсредоточено към един състезател, към един успех. Не сте ли амбициозен?

– Сигурно съм. Бих искал да уеднаквя учебния процес в с. Трънка и при образцовия учител в Бургас. Възразяват ми, че „Иван Шишман", поставен на софийска и бургаска сцена, изглежда различно, защото в единия спектакъл играе Стефан Гецов, а в другия – не (пък и не само затова). А аз съм решил моят „Иван Шишман" да бъде поставен навсякъде еднакво добре, да се играе и да носи полза. Разбира се, това не пречи на стефангецовци да проявят повисоката си стойност.

През 1961 година Брумел е в САЩ, за да участвува в шампионата на закритоПредстои двубоят Брумел – Томас. Билетите за първенството са продадени месец по-рано. Рекламата е „на висота". От интервютата в пресата и телевизията е вече известно, че Томас няма да допусне поражение на рождения си ден, че ще мине по ръба на най-високия небостъргач в Ню Йорк, ако загуби. . . В залата непрекъснато се пуши. Гърмят заедно четири джазови оркестъра. Продължително и силно се свири преди всеки опит на Брумел. Но шумът постепенно стихва. Брумел започва от 205, Томас – от 195. Първата психологическа атака обуздава трибуните. Томас отпада на 216. Брумел продължава, понесен от вълната на аплодисментите, до 221. А след няколко дни – до 223, до златния медал и титлата „Шампион на САЩ". . .

Така започва часът, наречен „скок на височина". Тези, които следят спортната преса, са чели много за Брумел, много са се вълнували от неговата необикновена воля, от силата на духа на този изключителен спортист.

. . . Снимка № 1 – олимпиадата в Лондон през 1908 година. Така започва друг урок. На 13 юли се открива олимпиадата на новопостроения стадион „Уайт сити" (100 000 зрители). Олимпиадата започва с „война на знамената". Ирландците отказват да участвуват под знамето на британската империя, шведите и американците протестират, че знамената им не са издигнати на стадиона. Американците протестират и за това, че някои английски състезатели имат „метални шипове на обувките си" . . . Всеки ден журито разглежда „контестации". Само един ден минава без тревоги – почивният. . .

Интересно е, че системата на Коджабашев среща и противници (впрочем кога ли нещо ново се е раждало без противници?). Аргументите? Защо било нужно на преподавателите да се дава „сдъвкана храна"? С какво би могло да попречи на преподавателите една молкова прегледна система и изискването часът по физическо възпитание да протича на висота? Да търсят, да мислят – казват опонентите. Та не доказва ли практиката, че повече се търси на по-богата основа, че повече се трупа на базата на вече натрупаното?

Това, което преподавателите са получили, съвсем не е рецепта, с изпълнението на която да приключи тяхното участие. Разработките на Коджабашев са повече стимул за нови търсения, за нови допълнения, за творческо отношение към работата. Тази нова система се проверява от една година. Започна се с това, че трябваше да се заинтересуват, да я приемат директорите, преподавателите.

Сега вече, когато инспекторът влезе в час, го посрещат с уважение, с доверие. Показните часове, които сам трябваше да води, му спечелиха нова популярност.

– Не съм направил нищо особено. Не съм открил Америка – казва инспекторът. – Събрал съм всичко, което можах да намеря в нашите библиотеки, писано за леката атлетика от 15 години. Направил съм само подбора. Смятам, че съм дал от техниката най-модерното, съвременното, „рецептата" на големите лекоатлети, на най-известните специалисти, пригодена като учебен материал. В така наречената анатомическа част съм се постарал да дам представа за здравния ефект, за влиянието, което физическите упражнения могат да имат върху фигурата, ако са правилно изпълнени (това особено много интересува учениците). От историята смятам, че съм подбрал най-интересното. Това, което ще запомнят младите слушатели, това, което ще им вдъхне уважение и чувство за отговорност към спорта. Искам, когато напуснат училището, младежите и девойките да използуват наученото в живота. Да станат пропагандатори на спорта в предприятията, в които работят, да създадат по-късно у децата си любов и трайни навици към физкултурата. Един добър анализ на учителя по литература може да се запомни за цял живот. Първото нещо, в което се опитах да убедя нашите преподаватели, е, че спортната практика ни дава също така много поводи да вълнуваме учениците. Трябваше да се намерят онези примери историята, които правят спорта ярък, колоритен, които показват цялото мъжество и сила на спортистите. Засега е направена цялостна методическа разработка на леката атлетика и волейбола. Предстои работа и по останалите спортове, застъпени в учебната програма. Вече се намериха други, които поискаха нашите учебни помагала. Не зная как ще използуват. Аз имам амбиция главно по отношение на Бургаския окръг. Искам в стотина наши училища часовете по физическо възпитание да се помнят, да носят нещо за. За сто училища, за хиляди ученици, не за един спортист. . .

Струва ми се, че Иван Коджабашев разшири представата ми за амбицията. Не съм допускала, че желанието децата от с. Трънка да знаят това, което знаят в образцовото училище в Бургас, желанието децата от Бургаския окръг да знаят и могат толкова, колкото са знаели и могли преди, ще е толкова голямо, че ще надмине желанието да се търси и лемият, шумният успех. Разбира се, самo амбицията не може да бъде достатъчна. Тя трябва да бъде подкрепена от много знание, от много работа. Инспекторът знае, че е положил само началото, че му предстои дълъг път.

Маргарита ИВАНОВ

ТОВА СЕ СЛУЧИ...

ПРЕДИ 23 ГОДИНИ на международни кънки-състезания в Осло холандецът Кис Брокман пробяга разстоянието от 5000 м за 8.21,4 минути, подобрявайки световния рекорд, поставен десет години преди това.

ПРЕДИ 23 ГОДИНИ четирима финландски маратонци успяха да надминат всички дотогавашни най-добри постижения на маратонското разстояние, а именно: Кеконен 2.28.39,4 часа, П. Лейне 2.30.46,8, В. Партанен 2.31.04,4 и М. Урпалайнен 2.32.18. А средното постижение на първите десет маратонци бе 2.33.23,7.

ПРЕДИ 20 ГОДИНИ в Алма Ата на традиционните кънки-бягания за наградата на Казахската ССР Юрий Сергеев постави нов световен рекорд на 500 м с постижение 41,7 (старият рекорд, поставен десет години преди това от норвежеца Енгнестанген, бе 41,8), а след две седмици го подобри с още 0,5 секунди.

ИСТОРИЧЕСКИЯТ ФИНАЛ НА 800 М НА ОЛИМПИЙСКИТЕ ИГРИ В РИМ. С БУРЕН ФИНИШ ПОБЕДАТА СПЕЧЕЛВА СНЕЛ. ВЛЯВО ТОГАВАШНИЯТ СВЕТОВЕН РЕКОРДЬОР РОЖЕ МУНС (БЕЛГИЯ) ЖАЛНО ПОГЛЕЖДА ЗАДМИНАВАЩИЯ ГО НОВОЗЕЛАНДЕЦ. А ЗАД ТЯХ Е ДЖОРДЖ КЕР (ЯМАЙКА).

ПРЕДИ 17 ГОДИНИ националният футболен отбор бе на турне в Египет, Ливан и Сирия. Националите загубиха само първата среща срещу Египет с 0 : 1, а вторите завършиха наравно – 3 3. Спечелиха двете си срещи с Ливан с 6 : 0 (с хеттрик на Панайотов) и 3 : 2 (с хеттрик на Миланов), както и четирите мача в Сирия – 3 : 0 и 2 : 0 срещу националния отбор, 10 : 0 срещу градския отбор на гр. Хомс и 7 : 0 срещу отбора на Багрямян (Бейрут). В тези срещи нашите футболисти реализираха 34 гола в противниковата врата и допуснаха само 6 в собствената.

ПРЕДИ 15 ГОДИНИ Марлин Матюс (Австралия) пробяга 440 ярда в Сидней за 57,0 секунди. ИААФ зарегистрира това постижение като първи световен рекорд за жени на 400 м и 440 ярда. Понастоящем световните рекорди са: 400 м – Марлин Ньофвил (Ямайка) – 51,0 от 1970 г.; 440 ярда – Юдит Амур (Австралия) – олимпийски шампион в Рим с 5 сек.

ПРЕДИ 15 ГОДИНИ в Нови Орлеан Дейв Сим (САЩ) пробяга 100 м за 10,1 сек. и изравни световния рекорд.

ПРЕДИ 15 ГОДИНИ в Сидней австралийският плувец Дейвит подобри световния рекорд на 100 м св. ст. с 54,6 (стариятрекорд бе притежание на американеца Кливленд – 54.8). Дейвит стана

ПРЕДИ 10 ГОДИНИ Пит Снел (Нова Зеландия) подобри Кристчърч световните рекорди на 800 и 880 ярда – съответно 1.44,3 и 1.45,1. Снел спечели олимпийските титли на 800 м в Р и Токио и на 1500 м в Токио. Световният рекорд на 800 м е сравнен от Ралф Доуб (Австралия) в Мексико (1968 г.) на 880 ярда е подобрен от Дж Риън (САЩ) – 1.44.9 през 1966 г.

Старт

ИЛЮСТРОВАН СПОРТЕН СЕДМИЧНИК

СТАДИОН „ВАСИЛ ЛЕВСКИ" СОФИЯ

Пощенска кутия 797

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ: главен редактор – Недялко ДОНСКИ. Асен НЕЙКОВ, Богомил НОНЕВ, Ваня ВОЙНОВА, Вълко ПЕТРОВ, Димитър ДЖАРОВ (зам. главен редактор), Ешуа АЛМАЛЕХ, Иван ЖЕЧЕВ, Климент ВЕЛИЧКОВ, Маргарита РАНГЕЛОВА, Митьо ЕКСЕРОВ (отговорен секретар), Никола КОСТАДИНОВ, Павел ВЕЖИНОВ, Петър ХАДЖИЙСКИ Ясен АНТОВ.

Художествен редактор: Дочо ДОЧЕВ

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев" 20121

ДА ЗНАЕШ ВИНАГИ КЪДЕ ОТИВАШ...

. . . „Удостоява със звание „Герой на социалистическия труд“ Жулиета Маркова-Шишманова, старши треньор на националния отбор по художествена гимнастика, за нейните големи заслуги в развитието на художествената гимнастика и подготовката на националния отбор“. . . (Указ на Държавния съвет)

Какъв по-добър повод да взема това интервю, което искам вече от толкова години. През тези години сме разговаряли така много и все пак на мене винаги ми се е искало да ти кажа някой ден: „Другарко Шишманова, идвам за интервю.“ Не мога да ти обясня точно защо. Може би за да видя дали ще има някаква разлика, ако трябва да говориш за пред вестник. И все пак и сега не посмях. Зная, че ти пред нищо не се спираш и ще искаш да кажа цялата истина, докрай, за всичко! Никога не си признавала нищо половинчато. Понякога се налага. И с това няма да се съгласиш. И все пак не е ли по-добре на спортната публика да покажем тази снимка от награждаването. Там си толкова щастлива, усмихната. Кой от младите треньори не би искал да тръгне по този път нагоре, ако върхът ще изглежда така богат, така пълен. Защо да казваме, че по този път има и тръни? А, не, ти държиш и на трънните. На изстраданото и на постигнатото – по равно. Всичко по този път ти е скъпо. Всичко си готова да браниш. И трънните дори. И когато боли. Може би защото никога не си признавала нищо наполовина. Защото много си дала на твоите състезателки, на това, което сега се нарича българска школа в художествената гимнастика. Най-много на Мария, на Нешка и Румяна. Много и на Богдана, на Ася, на младите треньорки, които работят с тебе. . .

▲ КАКТО ВСИЧКИ МАЙКИ, И ЖУЛИЕТА МИСЛИ, ЧЕ НЯМА НИЩО ПО-ХУБАВО НА ТОЗИ СВЯТ ОТ ТОВА ДА СИ МАЙКА.

◀ „ЖУЛИЕТА СЕ ЗАКАНВАШЕ, ЧЕ ЩЕ НИ НАСТИГНЕ ОЩЕ КОГАТО НЯМАШЕ НИКАКВИ ИЗГЛЕДИ – КАЗВА РАЙКО ПЕТРОВ. – СЕГА ИСКАМ ДА Я ПОЗДРАВЯ ОТ ВСЕ СЪРЦЕ. ТРЕНЬОРЪТ ТРЯБВА ДА ЗНАЕ ОЩЕ В САМОТО НАЧАЛО, ОЩЕ КОГАТО НЯМА НИЩО, КЪДЕ ОТИВА. ИНАЧЕ ХИЧ ДА НЕ ТРЪГВА.“

ИДВАТ НОВИ СВЕТОВНИ ПЪРВЕНСТВА. ТРЯБВА ДА ДОЙДАТ И НОВИ ШАМПИОНКИ. ЗАТОВА ТРЕНЬОРКАТА ВЕЧЕ ГИ ТЪРСИ СРЕД МАЛКИТЕ. ▶

* * *

Не зная преди колко точно години беше това. Тогава вестник „Народен спорт“ беше току-що открил рубриката си „За красотата на моя спорт“, пък аз бях гледала току-що едно ваше първенство и не виждах нищо по-хубаво за тази рубрика от един разговор с тебе. Само тебе запомних от това състезание. Имаше нещо дръзко, предизвикателно още в излизането ти на „терена“. Имаше нещо властно, покоряващо в играта ти.

– Красотата на моя спорт? Искам да прилича на морето, на морския вятър, на зората, на простора. . .

Тогава този отговор ми се видя малко несериозен. И аз питах още и още, докато не излезе нещо като за вестник.

* * *

Бяхте останали сами в залата – ти и Башев. Подготвяхте лента на „Танц със саби“. Ти викаше: „По-бързо, по-бързо.“ Корепетиторът протестираше: „Искаш по-бързо от самия Хачатурян, да не говорим за самия Башев!“ И все пак усилваше непрекъснато темпото. И двамата нямахте милост към себе си. Мисля, че от тази вечер за мене станаха по-интересни тренировките, отколкото състезанията дори. Обичах да виждам как се ражда това, което в гимнастиката се нарича съчетание и прилича повече на приказка. Музика и движение. Цялата красота на музиката и движението. Много скоро се видя, че отборът на Жулиета Шишманова се отличава със свой стил. Със своя школа. Постепенно останалите приеха твоя стил. Всяка от твоите колежки даваше своя принос в това, което вече е българска школа. Ти даваше тона ! Трябваха много усилия, за да те догонват, защото темповете ти бяха нещо, на което трудно се издържа.

Беше на едно състезание в Петрозаводск. Играхте и добре, и с грешки, а на другия ден, на продукцията, изнесохте блестящ спектакъл. Публиката гърмеше, съветските специалистки идваха една през друга да те поздравят за твоята игра, за играта на Мария, на Богдана. . . И тъкмо затова най-малко очаквах да ми кажеш: „Това, изглежда, е последното ми състезание. Реших да се отказвам. Не бива да се състезавам със своите състезателки. Струва ми се, че ги ограбвам. Не бива да вземам най-хубавото, което измислям, за себе си. Сега трябва да се съсредоточат усилията към Мария. Мария ще стане голяма. . .“

Напразно се опитвах да те убедя, че за нея има още време, че сега ти трябва да постигнеш това, за което толкова си мечтала, че не бива да прекъсваш тъкмо когато си стигнала до най-хубавата, зрялата възраст на гимнастичка. . . Ти си повтаряше своето – Мария, Мария. . . Още дълги години това щеше да си остане твоята голяма грижа, твоята голяма радост, твоята голяма мъка.

* * *

В залата се появи едно осемнадесетгодишно момиче, което никога не беше държало обръч, топка и въже. Всички предричаха крах. Една година никой не видя „експеримента“ на Жулиета. И тези, които ѝ се чудеха, бяха вече позабравили, когато се появи Нешка Робева. На първото състезание – девета, на второто – първа, шампионка на девойките. Съдийките вдигнаха четири десетки, публиката вече скандираше: „Нешка!“, а момичето отиваше при Жулиета, за да чуе: „Добре!“ И досега за Нешка това „добре“ е оценката с най-висока стойност. Спомням си, че веднъж, когато Робева беше спечелила едно състезание, треньорката казваше, че не е доволна, защото е искала да види игра с пълна амплитуда, не само точност, а цялата широта, цялото богатство на движенията. Друг път Нешка загуби, а получи поощрение: „Не е важна само грешката. Не е едно състезанието. Не ви подготвям за този или онзи ден. Искам да станете големи състезателки. Големите могат дори да загубят, но тях непременно трябва да ги запомнят. А на следващото състезание това няма да бъде без значение“. . .

Двадесет дни преди Копенхаген един солиден съвет от специалистки по художествена гимнастика се постара да отрече всичко, което си направила. Съветваха те да се откажеш от „рисковете“, да премахнеш трудните ефектни елементи, да разчиташ само на „чиста игра“. Ти седеше, мълчеше. Изглеждаше спокойна и прекалено спокойно каза, че нищо няма да промениш, че поемаш целия риск, че отговаряш сама.

Двадесет и два дни след това всички бяха забравили съмненията си, за да се върнат към тях отново след две години пред състезанието във Варна. После пак забравиха. . .

* * *

Седяхме заедно с Ангелина Иванова, треньорката от Велико Търново, и наблюдавахме нейната състезателка, която ти подготвяше от две години. Това беше момент, който предразполага към откровеност: „Мъчно ми е, че виждам една съвсем друга Ася. Колкото и да се радвам, не може да не ми е мъчно. Но ще дам на Жулиета и дъщеря си. . .“

Това са признания, които ти обикновено не чуваш, но би трябвало да знаеш, че ги има и нерядко, за да издържиш. Зная, че първата ти работа след Варна беше да напомниш, че преди тебе Румяна Стефанова е имала друга треньорка – Мария Чипрянова. Първата ти работа след Хавана беше да напомниш отново за една друга треньорка – Ангелина Иванова, защото достатъчно добре знаеш колко труд струва откриването и създаването на първите навици у една състезателка. . .

* * *

Страхувахме се, че детето ще се роди в залата, тъкмо когато демонстрираш седем прекрасни съчетания с топка (Шишман почака още няколко дни). Питахме те защо седем, когато трябват само три, а ти казваше, че когато мислиш за седем, по-лесно измисляш трите. За Мария, Нешка и Румяна беше помолила Димитър Вълчев да напише специална музика. „Искам за Мария да бъде като вода, като широка река, бяла, нежна музика. За Нешка нещо дяволито, закачливо, хитро, а после силно като буря. За Руми с резки промени и много бързо. . .“ Тогава си спомних как преди години ми беше казала, че искаш твоят спорт да бъде като морето и морския вятър, като простора и зората. Сега искаше от един композитор нещо толкова абстрактно и толкова конкретно. И той те разбра и написа музика за Мария като широка река, бяла, нежна музика, а ти направи съчетание по тази музика, за което по-късно в Хавана казаха, че било апотеоз, че било най-хубавото, което художествената гимнастика е създала. Забравиха само да споменат авторката на апотеоза. . .

* * *

Някои забравиха, някои не забравиха. За тебе това вече е история. Чака те още дълъг път. Чака те нова работа.

Маргарита РАНГЕЛОВА

Активността на ЕАБА расте

Историята на континенталните аматьорски боксови асоциации е твърде кратка. Те съществуват от преди 4-5 години, но дадоха голям тласък за масовизирането и напредъка на този суров и мъжествен спорт. Това най-ярко се почувствува в африканския и азиатския континент, където броят на боксьорите нарасна с 28-37 на сто, а броят на боксовите клубове – с 29 на сто. Европа също почувствува съществуването на свое континентално ръководство – Европейската боксова асоциация (ЕАБА). Успоредно с европейското първенство по бокс за мъже за пръв път в историята на аматьорския бокс бе учреден и континентален шампионат за юноши и младежи (навършили съответно 17 и 20 години). Формираха се младежка комисия и треньорски съвет.

За пръв път след всеки европейски турнир започна да се прави обективен анализ на показаното от всеки съдия, прибягваше се до повишаване или понижаване в категория. Демократизира се и системата за определяне на съдиите за всяка среща в европейските първенства. Въведе се жребието, което бе предмет на продължителна дискусия. Започна организирано повишаване квалификацията на съдиите чрез национални и международни семинари, които имат предимно практическа насоченост.

С оглед добрата подготовка на европейските съдии, определени да ръководят срещите на олимпийските игри в Мюнхен, Европейската боксова асоциация съвместно с боксовата федерация на ГДР организира едноседмичен семинар в Хале. В него ще се изнесат теоретически и практически лекции и упражнения по въпросите на съдийството и правилното прилагане на боксовата техника и тактика. Медицинската комисия ще запознае съдиите с някои нови изисквания при случаите на нокаут, травми и др.

Европейската медицинска комисия почти е обобщила окончателния списък на лекарствата и витамините, които имат допингови компоненти (макар и в минимално количество), и ще предпази спортистите от тяхното използуване.

По инициатива на Европейската боксова асоциация бяха въведени новите боксови ръкавици – с бяла ивица в предната ударна част. Това нововъведение ще насочи треньорите и боксьорите към по-правилно обучение и усъвършенстване на техниката на ударите с оглед те да попаднат в целта с позволената челна ударна част. Бялата ивица улеснява съдиите – странични и рингови – да разграничават по-лесно правилните от неправилните удари. Опасността, че бялата боя може да се оронва от ръкавицата и да попада в очите, е вече отстранена.

Прието е предложението на медицинската комисия, която си запазва правото да преглежда оплакващия се боксьор за получен неправилен удар. В случай че установи подобно действие, тя има право да иска отстраняването на виновния рингов съдия.

Европейската аматьорска боксова асоциация подготвя новия „наръчник“ и „съдийството в снимки“. С тях ще се осъществи до голяма степен една многогодишна мечта за максимално уеднаквяване на съдийския критерий и на жестовете и действията на реферите.

Повишената активност на ЕАБА се дължи преди всичко на обединените усилия на старите и опитни деятели с тези на по-младите, които носят със себе си твърдата воля да оставят положителна следа в аматьорския бокс на стария континент.

Доц. Емил ЖЕЧЕВ

ДОБРО СПОРТНО ПРИЯТЕЛСТВО МЕЖДУ ДОБРИ СЪСЕДИ

ЖЕЛАНИЕТО ЗА ПОЛЕЗНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В СПОРТА СЕ ЧУВСТВУВАШЕ НЕ САМО В ОФИЦИАЛНИТЕ РАЗГОВОРИ, НО И В ПРИЯТЕЛСКИТЕ БЕСЕДИ МЕЖДУ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ЦС НА БСФС ТР. МАРТИНСКИ И ГЕНЕРАЛНИЯ СЕКРЕТАР НА СПОРТА В ГЪРЦИЯ К. АСЛАНИДИС

Разговорът ни с генералния секретар на спорта в Гърция К. Асланидис се водеше в един спортен център на няколко километра извън Атина. Току-що бе завършил официалният обяд с председателя на ЦС на БСФС Тр. Мартински и се мъчех да разбера дали спазването на протокола няма да попречи за откровена беседа по въпросите, които ме интересуваха. Опасенията ми се оказаха неоснователни, защото отговор на първия въпрос получих, без дори да го задавам.

К. Асланидис: Проблемите, които сега решаваме в Гърция за развитието на спорта, са много и съвсем не са леки. Ние започнахме от няколко години с желание да създадем една по-стройна организация на спортното движение и както сами разбираме, трябва да работим доста напрегнато, за да догоним страните, които са ни изпреварили. В това число аз слагам и България. През миналата година, когато посетих вашата страна, имах възможност да се убедя сам, че сте отишли много напред. Главната ни грижа е да създадем модерна материална база, да създадем добри условия за спортуване на повече хора и да се помъчим да привлечем младежите от кафенетата и другите задушни заведения към спортните игрища, където те ще използуват свободното си време много по-пълноценно. Посетил съм много страни, за да се запозная с организацията на спорта в тях. Не можем да не си даваме сметка, че това, което се прави в България и някои други страни за развитието на масовия спорт, е правилният и полезен път.

– Как виждате тенденциите за развитие на съвременния спорт?

– Сега навсякъде се говори много за спорт. Няма съвременен човек, който да не разбира голямото му значение. Но заедно с това има опасност от едно увлечение по големия спорт. Стремеж към непрекъснато пренатоварване на спортистите да постигат все по-високи рекорди. Разбира се, желанието да се върви напред е смисълът на спортното развитие. Рекордите винаги ще бъдат подобрявани, но лично аз смятам, че е по-важно повече хора да спортуват и не е толкова „страшно", ако резултатите не се измерват само с рекорди. Нещо повече – мези, които мислят само за рекорди, са твърде опасни за спорта. Сега много се говори за аматьоризма и всеки го разбира различно. Аз считам, че не може със старите схващания за спортиста-аматьор да се развива спортът, да се създават условия и се води подготовката на хора, които са си поставили високи спортни цели.

– В момента има доста остри критики към Международния олимпийски комитет, към много от неговите членове, които живеят с консервативни схващания и стари понятия. Мислите ли, че тази критика е основателна?

– Да, в много отношения тя е основателна и полезна. Но промяната на сегашното положение трябва да бъде обща грижа на много хора, които се занимават със спорта сериозно, на представителите на много нации. Голяма роля трябва да изиграят и националните олимпийски комитети. А трябва да се признае, че схващанията на доста хора по тези въпроси отдавна имат миризма на нафталин. Мисля, че след олимпиадата в Мюнхен ще се създаде обстановка за по-реалистично виждане на идеята за олимпизма и международното сътрудничество в областта на спорта. Работата трябва да се поведе от по-енергични хора. Нафталинът може да е полезен срещу молците, но в този случай е вреден и задушава спортното движение.

– Смятате ли, че в бъдеще Балканските игри могат да се провеждат като по-голяма регионална спортна проява, която да включва в програмата си състезания по няколко спорта?

– Идеята за усъвършенстване на системата, по която се провеждат Балканските игри, занимава всички спортни ръководители от балканските страни. Мисля, че трябва да вървим по пътя, който ще ни позволи да ги направим нещо като „малки олимпиади". Българският съюз за физическа култура и спорт има интересно предложение за групиране на отделните спортове и периодично провеждане на Балканските игри с редуване на домакинството. Това предложение е много сериозно. Лично аз приемам този план като добра основа за разискване с всички останали балкански страни и мисля, че може да се стигне до добро решение. Дори отивам по-далеч – за съвместно участие в някои международни прояви, но това са въпроси на бъдещата ни работа. Считам, че това, което направихме и правим с България за разширяване на спортните връзки, е много важно за подготвяне на почвата за напредък и в организацията на Балканските игри.

– Считате ли, че е възможно едно добро съгласуване на сроковете за подготовка и провеждане на Балканските игри, така че да не се пречи на участието в олимпиадите, а за вас и в Средиземноморските игри?

– Напълно е възможно. Дори при едно разумно решение (аз мисля, че Балканските игри трябва да предшествуват олимпийските) ще се създаде изключително полезен цикъл на подготовка и сериозни състезания, което ще стимулира общия напредък.

– Когато разглеждахме спортните съоръжения в Атина, ми направи впечатление, че у вас работят доста треньори от чужбина. Какъв трябва да бъде според вас съвременният спортен специалист?

– Ние нямахме досега стройна система за подготовка на специалисти, както става у вас чрез Висшия институт за физкултура „Г. Димитров" и някои спортни техникуми. Сега ще откриваме две академии – в Атина и Солун – за подготовка на треньори и учители. Затова и по-често каним специалисти от други страни. Преди няколко дни пристигна от България и вашият треньор Д. Захариев, който ще работи с нашите волейболисти. Мисля, че е хубаво да се ползува опитът на други страни, от които има какво да се научи.

Според мен спортният специали трябва да има много качества. Но на главното е: да познава своя спорт, да и необходимите знания и самият той да бил добър състезател; да е запознат до ре със съвременната теория и практика да умее да ги използува добре в своята р бота; да бъде образец на волеви човек с в соки морални качества. С една дума, има характер.

Сътрудничеството във всички обла ти на спорта е полезно, когато страни се уважават и имат една и съща цел спортния напредък. Ръководителите по писват спогодби, но спортистите и сп циалистите са мези, които дават плъ на спогодбите и онзи дух на спортно при телство, към който се стремим.

•

Добре е, когато има такъв стреме Той отговаря напълно и на разбиранията на българските спортисти като граждани на страна, която винаги е желаела има добри отношения със своите съсед Това почувствува дори и старият прев дач Теодоси Теодосио, който е участвува в много разговори и който фактически з върши нашата беседа с думите: „Лес ви е на вас, спортистите, да се разбир ме. Изглежда, че спортът е голяма сила."

Димитър ДЖАРО

ШАМПИОНИ 1972

ЕВРОПЕЙСКИ ПЪРВЕНСТВА

БОБСЛЕЙ

Двойки – ГФР (ЦИМЕРЕР И УЦШНАЙДЕР)
Четворки – ШВЕЙЦАРИЯ

ШЕЙНИ

Жени – РЮРОЛД (ГДР)
Мъже – ФИДЛЕР (ГДР)
Мъже двойки – ХОРНЛАЙН И БРЕДОВ (ГДР)

БЪРЗО ПЪРЗАЛЯНЕ С КЪНКИ – МЪЖЕ

Многобой – Ард СХЕНК (Хол) – на снимката

ДВЕ ГОЛЕМИ БАСКЕТБОЛИСТКИ ЕДНА СРЕЩУ ДРУГА: СМИЛДЗИНЯ-БУДОВСКА (№11) Е БИЛА И Е, НЕНКА СТОЯНОВА Е И ЩЕ БЪДЕ...

СТРАХЪТ – ПО-ГОЛЯМ ОТ СЕМЬОНОВА

Не е нито страшно, нито срамно да се загуби от отбор с „биографията" (и с качествата!) на „Даугава" (Рига). Но защо тогава, когато започна първата четвъртфинална среща от турнира за купата на европейските шампиони в Пловдив, трихилядната публика дълго време просто не можеше да познае свой отбор? Страхът бе сковал баскетболистките на „Марица" – страх от противника и преди всичко от височината му. А още по-преди – от ръста на гигантката У. Семьонова (моментът е удобен да уточним, че 19-годишната Уля за последните 2 години е пораснала с 6 см, че сега е висока 212 см и че продължава да расте...). Не можа да се върне куражът на нашите шампионки и когато в 9-та мин. при 23:8 за рижанки основният им стрелец се прибра на скамейката и не се появи до края на полувремето – страхът се оказа по-голям от Семьонова... А междувременно в игра влязоха всички състезателки на ростите, за да покажат, че „Даугава" не е тим от „звезди", а „отбор-звезда", и да завършат първите 20 минути при 43:16 – един резултат, при който потърпевшите най-често примирено очакват „нокаута".

А в това, че „Марица" не коленичи и се появи преобразена след почивката, е най-голямото достойнство (и най-голямата поука) на състезателките и треньора им. Пловдивчанки дори успяха да спечелят второто полувреме (35:34), да загубят сравнително почетно – 51:77 и да се убедят сами, че могат да играят силно и срещу много силни съперници.

Р. КАРНИТИС:

«НИЩО ЧУДНО ДА СЕ СРЕЩНЕМ ПАК – НА ФИНАЛА»

С името на треньора Раймонд КАРНИТИС са свързани всички успехи на прославения баскетболен отбор на „Даугава" (Рига). А когато големият специалист е и приятен и отзивчив събеседник, няма причини да не поднесем на нашите читатели някои негови мисли след срещата в Пловдив.

– Мнението ви за отбора на „Марица"?

– Българските шампионки са млад, добре съставен и физически отлично подготвен отбор. Импонира стремежът им да играят модерно, напористо. Но си личи липсата на опит в големи изпитания като турнира за купата на европейските шампионки.

– Преди мача в Пловдив на два пъти победихте убедително „Спарта" (Прага). Някои последни вести „от първа ръка"?

– „Спарта" си остава познатият техничен, опитен и силен състав. По начало добра (и в добра моментна форма) е „центърът" Ярошова. В предстоящия спор „Марица"–„Спарта" пловдивчанки могат да завоюват крайния успех във всички случаи само след пълна мобилизация.

– А още по-нататък?

– Един финал „Даугава" – „Марица" не е невъзможен. Нищо чудно да се срещнем пак...

– Тогава довиждане... На финала!

Петър ХАДЖИЙСКИ

РАЗЛИКАТА ВЪВ ВИСОЧИНИТЕ Е ОЧЕ ВИДНА: УЛЯНА СЕМЬОНОВА (№6) И ДАРЕ НА АТАНАСОВА (№4).

Снимки: Янко ГЪРОВ

МЮНХЕН ОЧАКВА ОЛИМПИЙЦИТЕ

МЮНХЕН, специално за „СТАРТ"

Краткото ми посещение в организационния комитет на XX лятна олимпиада в импозантното здание на ул. „Зандберасе" 7 потвърди, че тук се намира „пръстът", който направлява, ръководи и контролира огромната дейност около подготовката на най-голямото спортно събитие в света. Веднага бях приет от Ханс Йорг Маузе, един от отговорните служители към пресцентъра, който ме запозна в детайли с напрегнатата работа, която се извършва тук. В 8-етажното здание са разположени 15-те отдела, които се занимават с различна организаторска дейност.

В отдел № 1 е съсредоточена най-важната в момента дейност – финансовата. Този отдел ще трябва да изразходва 1972 милиона марки (забележете: сумата отговаря на годината на олимпиадата), които ще покрият разноските по организацията и строителството. Отдел № 2 се занимава с организацията на спортните състезания, отдел № 3 развива дейност, свързана със забавната програма, отдел № 4 е организатор на младежкия лагер и на пренасянето на факела, с който на 26.VIII.в 15 ч. ще бъде запален олимпийският жертвеник. Ще има една улица, на която ще се организират различни културни тържества и с тях ще се занимава отдел № 5. Гордостта на пресцентъра е отдел № 6 – електронноизчислителната машина „Голим". Моят колега Маузе говори много въодушевено за качествата на тази машина, която... знаела всичко. Само с едно натискане на копчето всеки от 4-те хиляди журналисти само за няколко секунди ще получи пълна информация за спортистите участници. Така например може да се научи на колко години е Пааво Нурми, кога е спечелил златен медал, колко деца има. Същото може да се научи и за Петър Киров...

Олимпийското знаме е приютено в отдел № 7, който се занимава и с посрещането, настаняването и придружаването на официалните гости. Особено важна е дейността на отдел № 8, който ще има грижите за настаняване и транспортиране на 400-те хиляди ежедневни посетители на олимпийските състезания.

Все още не може да се „забележи" дейността на отдел № 9, който ще има грижата да ръководи 25-хилядния персонал, временно нает за олимпиадата, както и 2-те хиляди красиви и владеещи по няколко езика хостеси. Останалите отдели се занимават с тържественото откриване и закриване на игрите, с противопожарната защита и т.н.

Естествено организаторите добре знаят, че по време на игрите различни мошеници и гангстерски групи не ще пропуснат да си дадат среща в олимпийския град. За борба с тях са на разположение 1800 цивилни детективи, както и необходимият брой униформени полицаи. Никой обаче не ни каза как ще се организира и проведе борбата срещу различните елементи, които се стремят да използуват олимпийските игри за провокации и инсинуации.

Емил АНТОНОВ

1

ЙОЗЕФ РИБИС (АВСТРИЯ) – НОСИТЕЛ НА КУПАТА „РОДОПА" – ПО ТРАСЕТО НА ГИГАНТСКИЯ СЛАЛОМ ПОД ВРЪХ СНЕЖАНКА.

2

САШО ДИКОВ (ЦСКА) – ПОБЕДИТЕЛ В СПЕЦИАЛНИЯ СЛАЛОМ.

3

АНТОАНЕТА ЗЛАТАРЕВА (СЛАВИЯ) СЛЕД КУПАТА НА В-К „ОТЕЧЕСТВЕН ФРОНТ" СПЕЧЕЛИ И КУПАТА „РОДОПА".

РОДОПА 72

ПАМПОРОВО (от нашите специални пратеници)

XIII международни ски-състезания за купите „Родопа", макар и в средата на зимния сезон, имаха характер на първи преглед на българския ски-спорт през тази година. Три дни по склоновете на Снежанка се състезаваха най-добрите ни скиори включително и четиримата олимпийци; бегачите Петър Панков и Венцислав Ангелов и алпийците Ресмиев и Иван Пенев. Естествено главното внимание бе насочено към тези, които след десетина дни ще представят страната ни в Сапоро. Предварително знаем, че чудеса от зимните олимпийски игри не можем да очакваме, и бихме били доволни, ако някой от нашите алпийци попадне в първата петдесетица, както П. Ангелов в Гренобъл, или ако бегачите се класират сред трийсетте най-добри. Явно претенциите ни са от скромни по-скромни и дори намалени в сравнение с представянето на първите ни скиори в Кортина д'Ампецо и в Инсбрук, където бяха спечелени първите призови точки на ски-бягане (жени). Показаното обаче в състезанията за купите „Родопа" е, най-меко казано, неудовлетворително.

Нашите първи скиори-бегачи и алпийци в домашна обстановка не можаха да покажат превъзходство над противниците си от чужбина, които не са дори мечтали за Сапоро. Впрочем гостуващите състезатели в твърде камерен състав бяха от най-скромна международна класа. В това отношение бихме прибавили, че тринадесетото издание на международните ски-състезания в Пампорово бележи отстъпление в сравнение с предшестващите години: Това не помага нито за повишаване майсторството на нашите скиори, нито за популяризиране на ски-спорта и на прекрасния планински спортен и курортен център!

В алпийските дисциплини юношите Путцер и Рибис от „Ц" състава на Австрия бяха явно по-технични и устремни от нашите олимпийци, дори след... продължителната вечер на дружбата! Съвсем заслужено 18-годишният миналогодишен юношески първенец на Австрия Рибис стана носител на купата „Родопа", а по-добрият Путцер претърпя несполука в първите метри на специалния слалом и отиде на второ място. При това, както споделиха и представителят на ФИС Волфганг Кле (Австрия), пистите и подреждането на гигантския и специалния слалом не представляваха особена трудност за... средни състезатели. Все пак олимпийците ни заедно със Сашко Диков бяха несъмнено най-добри между нашите най-добри алпийци.

В ски-бяганията П. Панков и В. Ангелов срещнаха равностойни съперници в лицето на скиорите от „Б" състава на Чехословакия. На 15 км нашите олимпийци, бягащи с номера зад чехословашките скиори, не можаха да сломят яхната амбиция за победа. Кубица, 12-и в първенството на Чехословакия, макар и с най-преден номер сред асовете, не само не позволи да бъде застигнат, но от самото начало до края бягаше с най-бързо темпо и едва в последните километри П. Панков успя да намали разликата и да се класира на второ място. На 30 км нашият най-добър бегач се изяви като по-зрял майстор и със сетни сили в последните километри извоюва първото място. В. Ангелов на 15 км отстъпи трите чехословашки скиори, а на 30 км само на Резак, който с най-предния номер водеше до 25-ия километър...

Явно нашите елитни скиори все още не се намират в желаната най-добра форма. Това се доказва и от представянето на останалите ни състезатели – алпийци и бегачи, а така също и от представянето на скиорките. Бегачките Пандева и Пешинска (на 5 км тя падна в началото, контузи се, но напусна състезанието) отстъпиха двата старта на амбициозната чехословашка скиорка Ленка Котаткова, шеста в първенство на своята страна. А беше време, когато на ски-бягане нашите жени побеждаваха много елитни скиорки от чужбина, включително и шампионките на Чехословакия...

В алпийските дисциплини не гостуваха елитни скиорки от чужбина. Първокурсничката по архитектура Антоанета Златарева и второкурсничката от ВИФ Димитрина Димитрова бяха с цяла класа над останалите състезателки и отново водят борбата за купата помежду си.

В заключение бихме подчертали, че традиционните ски-състезания за купите „Родопа", които се превръщат в истински зимен празник на Орфей, заслужават много по-големи грижи. Примерното образцово организиране (програмата непрекъснато мърпеше изненания!) и особено за повишаване на спортното равнище с участието на по-голям брой елитни състезатели от чужбина!

Душко ВЕСЕЛИНОВ

Снимки: Йордан СКРИНСКИ

ПОБЕДИТЕЛИ

НОСИТЕЛИ НА КУПАТА „РОДОПА" – 72

АЛПИЙСКА КОМБИНАЦИЯ: мъже – Йозеф РИБИС (Австрия); жени – Антоанета ЗЛАТАРЕВА (Славия).

ГИГАНТСКИ СЛАЛОМ: мъже – Райхард ПУТЦЕР (Австрия); жени – Димитринка ДИМИТРОВА (ВИФ).

СПЕЦИАЛЕН СЛАЛОМ: мъже – Сашко ДИКОВ (ЦСКА); жени – Антоанета ЗЛАТАРЕВА (Славия).

ГИГАНТСКИ СЛАЛОМ НА ДРУЖБАТА: мъже – Райхард ПУТЦЕР (Австрия); жени – Димитринка ДИМИТРОВА (ВИФ)

СКИ-БЯГАНЕ: 15 км – Йозеф КУБИЦА (Чехословакия) 54.20,0; 30 км – Петър ПАНКОВ (ЦСКА) 1.49.14,7; 5 км и 10 км – Ленка КОТАТКОВА (Чехословакия) съответно 20.18,6 и 43.46,3.

ГОЛЕМИТЕ СЪСТЕЗАТЕЛИ ДА НАПРАВЯТ ГОЛЯМ ОТБОР

Завърши един турнир, от който очаквахме много като проверка пред квалификациите в Мадрид. Очаквахме да видим първите състезатели на три страни, известни със силен ханбал. Дойдоха клубни отбори от Унгария и Румъния, и то не най-добрите; при това – без националните си състезатели. И така ползата от този турнир е малко съмнителна. Почувствували още в началото слабостта на противниците си, нашите хадбалисти като че ли не успяха да се мобилизират напълно и да покажат всичко, което могат. Ако в първия ден срещу румънците се видяха известни резултати от подготовката за олимпиадата, то в срещата с унгарците нашите играха далеч под възможностите си. Правеха наивни грешки, които при квалификациите могат да струват много. При това правеха ги тъкмо опитните състезатели, на които главно разчитаме!

На шестметровата линия Г. Ангелов (който иначе игра добре) подава топката на унгарски състезател, който, разбира се, веднага я вкарва в мрежата. Как би изглеждал един такъв „жест" в официален турнир? Пак на шестметровата линия един от най-добрите ни състезатели В. Стефанов получава неочаквано топката и тъкмо той който веднаги се е отличавал с усещане на момента, я хвърля в ръцете на вратаря вместо във вратата. Ат. Христов стреля няколко пъти в гредата и след това се отказва...

В тази среща всичко това остана без особени последствия. Победата и така бе осигурена – 23:17. Но по-важно е, че имаше моменти, в които нашият отбор показваше, че може да бъде голям, че може да побеждава и много по-силни противници, че има опитни, способни състезатели и... веднага след това идваха моменти, в които виждахме всички стари слабости и в защита, и в нападение.

Можем само да съжаляваме, че нямахме противници на равнището на тези, с които ни предстои да се срещнем в Мадрид. Ако това първо място много малко може да каже за изхода на квалификациите, турнирът все пак има какво да покаже на нашите треньори. Предстои много работа, за да могат наистина големите състезатели, които имаме, да направят голям отбор, какъвто ни се полага...

И още нещо – двамата шведски съдии, които федерацията беше поканила, бяха може би най-полезното в този турнир. Освен че показаха на нашите съдии как трябва да се свири (или по точно, че трябва почти да не се свири) и как може да има в игрището идеален ред, какъвто не сме виждали, те дадоха и представа на състезателите за някои грешки, на които не са обръщали внимание досега.

Атакува Петко Бодински. Най-младият състезател в националния ни отбор беше най-добрият в срещата с унгарците.

Снимка: Емил МАНДЖАРОВ

Радост за „синьо-белите" хокеисти... Девет секунди преди края на срещата им с ЦСКА „Септемврийско знаме" ме рискуваха и се поздравиха с успех – мачът завърши наравно 1:1. Така и след третия кръг от републиканския шампионат по хокей на лед разликата в челото на таблицата се запази – армейците водят колоната с 2 точки пред „Левски-Спартак". Ще донесат ли развръзка срещите от IV кръг, които започват на 10 февруари?

Снимка: Янко ГЪРОВ

КИБЕРНЕТИКАТА В СЛУЖБА НА СПОРТА

През последните 20 години световният рекорд по вдигане на тежести в най-тежка категория беше поправен с около 200 килограма. Ако бъде задържана прогресията на резултатите (а практиката показва, че това е напълно възможно), може да се очаква, че сегашният световен рекорд на Василий Алексеев (640 кг) на олимпиадата ще бъде около 700 кг, а през 2000 година – над 750 кг!

Феноменални постижения се очакват и в редица други спортни дисциплини – такива са прогнозите за световните рекорди, получени с помощта на електронноизчислителната машина „Минск-22".

Какви са предпоставките за този бурен развой? Преди всичко усъвършенстване методиката на тренировките. Доскоро съдържанието на тренировките се подобряваше главно с помощта на увеличените натоварвания; най-добрите спортисти от шестдесетте години тренираха значително повече от своите предшественици. Отличният австралийски бегач на дълги разстояния Роналд Кларк тренираше по три пъти на ден, или 20–21 пъти седмично. Австралийският плувец Мърей Роуз достигна до 7–8 часа тренировка дневно!

Днес, ако все още треньорът изисква от своя възпитаник да пробяга 10 пъти по 400 м за 65 сек. с почивка от 7 минути, той се ръководи от практическите си познания, но не знае точно защо трябва да се тренира така, а не по друг начин. Може би ще бъде по-добре да се пробяга с определено темпо не 400 м, а 300 или 500 метра и не 10 пъти, а например 8 или 12 ? Както виждаме, днес изборът става чисто интуитивно. Наслуки. В бъдеще всичко ще се решава на базата на най-точна информация. Освен традиционните за спорта научни дисциплини – физиология, биомеханика, психология и др. – днес почетно място заемат идеите, методите и техниката на кибернетиката.

Кибернетични методи в спорта се използуват отскоро, но ефектът е голям. Като пример може да се посочи телеелектрокардиографът – уред за регистриране ритъма на сърцето. Спортистът носи на себе си леко устройство, което долавя и усилва сърдечните импулси, а така също и малък радиопредавател, предаващ регистрираната кардиограма. Треньорът има приемател и устройство, записващо получените сигнали. Телеелектрокардиографът започна вече да се произвежда серийно в Съветския съюз.

Конструирането на подобни прибори е сложна и деликатна работа. Те трябва да имат минимални размери, да не пречат на движенията на спортистите и да са много чувствителни. Да се запише кардиограма на болен, който е прикован към леглото си, е доста поразлично от това да се изследва сърдечната дейност на футболист по време на игра. Сега треньорът и лекарят могат по всяко време да се осведомят за сърдечната натовареност на спортиста. За целта се използуват устройства, тежащи до 50 грама. Такъв апарат изобщо не пречи даже по време на състезания. Преди 10 години прочутият съветски кънкобегач Гришинстартира с подобно устройство на състезания и постигна най-добър резултат на 1500 м. Тогава за първи път учените установиха как работи сърцето на кънкобегача по време на рекордно бягане.

Благодарение приложението на кибернетиката ще може непосредствено да се програмира характерът и силата на физиологичната реакция на организма по време на тренировъчния процес. За такъв вид тренировки са необходими специални кибернетични устройства. Първите образци на „електронните треньори" вече се използуват в практиката. Така наречените автоматични кардиолидери изпълняват дейност, близка до тази на автоматичните самолетни пилоти. Спортистът получава сигнали от автоматичния кардиолидер за своето моментно състояние, въз основа на които регулира темпото на бягането и т. н. Тук действува един от основните принципи на управлението – принципът на обратната връзка. Този път в системата на обратната връзка е включен човекът, който дава информация за своето моментно физиологическо състояние.

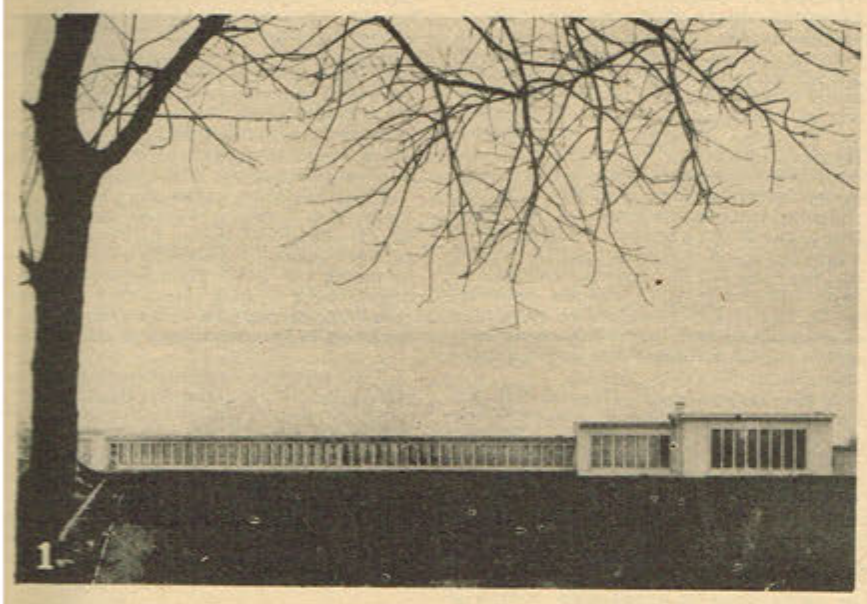
Завеждащ катедрата по физиология на московския Институт за физическа култура проф. В. Фарфел разработи нов принцип, намиращ приложение в съвременната тренировка – принципа на моменталната информация. Неговите сътрудници и възпитаници са конструирали устройства за различните видове спорт. В гимнастиката трябва да се изпълняват движения с определена амплитуда. Обикновено треньорът стои до състезателя и го ръководи: „ Малко, ниско, високо, далеко, много е. . ." Сега това задължение е поверено на апарата. По време на тренировката гимнастикът пресича светлинните лъчи, падащи върху специален екран. Светлочувствително устройство анализира сенките върху екрана и предава на гимнастика информация за най-точната амплитуда на движението. Това бързо осведомяване как трябва да изпълни елемента намалява значително времето за усвояване. Голямо е бъдещето и на математическото моделиране на спортната техника. Едно движение по време на хвърлянето или скачането може да се изпълни по хиляди начини. . .

Естонският учен Х. Грос е изобретил математичен модел на техниката в ски-бягането. Пресмятайки 15 хиляди информации с помощта на електронна машина, той създал най-рационалния вариант на движенията у скиора.

Голямо бъдеще имат също електронноизчислителните машини, на които в спорта се определя ролята на автоматичен архивар. Чрез една информационно-издирваща система ще се анализира ефикасността на тренировките на челните спортисти, техните физиологични показатели и динамиката, с която растат техните постижения. Досега след завършването на една спортна кариера често се губи това, което е постигнато в резултат на дългогодишна работа. Никой днес не знае точно как е изглеждала тренировката на Владимир Куц, какви са били неговите физиологични показатели по времето, когато поставяше световни рекорди. Не е ли това една от причините, че на съветските атлети днес липсва „втори Куц"?

Наближава времето, когато постиганите от човека спортни резултати ще бъдат заслуга на всестранни познания.

Борис СОКОЛОВ

1

1 ИЗГЛЕД НА НОВАТА АТЛЕТИЧЕСКА ЗАЛА И НА АТЛЕТИЧЕСКИЯ СТАДИОН.

2 ТРЕНЬОРЪТ ИВАН ЦАНКОВ С НАЙ-МЛАДИТЕ СПРИНТЬОРКИ НА СТАДИОН „СЛАВИ АЛЕКСИЕВ".

3 СТАРШИ ТРЕНЬОРЪТ БОРИС КАПУСТЯНОВ ИЗПОЛЗУВА ГИМНАСТИЧЕСКАТА ЗАЛА ЗА ПОДГОТОВКА НА СВОЯТА ГРУПА И НА НОВИЯ СИ ВЪЗПИТАНИК – РЕПУБЛИКАНСКИЯ ШАМПИОН (МЛАДША ВЪЗРАСТ) НА ПРЕПЯТСТВЕНИ БЯГАНИЯ ГОСПОДИН ГАНЧЕВ.

4 ПЛУВАНЕТО ПОМАГА И ЗА АТЛЕТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА, ЗАТОВА МЛАДИТЕ АТЛЕТИ И АТЛЕТКИ ДА СЕ НАУЧАТ ДА ПЛУВАТ. ТРЕНЬОРКАТА МИЛКА ПОПОВА С ЖЕЛАНИЕ СЕ ЗАЕ ДА ОБУЧАВА „НЕПЛАНИРАНИ" ПЛУВЦИ. . .

5 ТВЪРДЕ НЕУДОБНО Е В НОВАТА АТЛЕТИЧЕСКА ЗАЛА ДА СЕ РАБОТИ ВЪРХУ ПОДОБЕН ПАРКЕТ!

СНИМКИ: *МИРОСЛАВ ЧЕРВИНКА*

ЕДИН ДЕН С ПЛЕВЕНСКИТЕ АТЛЕТИ...

Когато посетихме плевенските атлети, заварихме ги да тренират на стадион „Слави Алексиев". Добре, че времето бе сравнително топло, пък всеки под анцуга бе облякъл и дебела дреха.

– Отказахме се тази година от зимния лагер извън града – сподели старши преподавателят Борис Капустянов. – Искахме да използуваме новата атлетическа зала за двуразови тренировки. . .

– Нали залата бе тържествено открита още преди четвъртия конгрес на БСФС? Бяха публикувани и снимки от първите състезания на закрито в Плевен.

– Залата не е още напълно готова, нито предадена от строителната организация на „Спартак". Направихме бригада от състезатели и треньори. Работихме три-четири дни, но строителите не бързат. През ваканцията залата остана неоползотворена. . .

Посетихме залата. Има още доста работа. Аварията в отоплителната инсталация ще удължи срока за нейното окончателно завършване. Залата обаче е импозантна! Просторна, светла, уютна. Голямата дължина позволява спокойно да се организират състезания на 100 м и 110 м с препятствия и отделно за скокове, включително и овчарски. Въобще има за какво да се завижда на плевенските атлети! А до самата зала се строят две открити атлетически площадки – едната за скокове, с писта от 330 метра, а другата – специална за хвърляния.

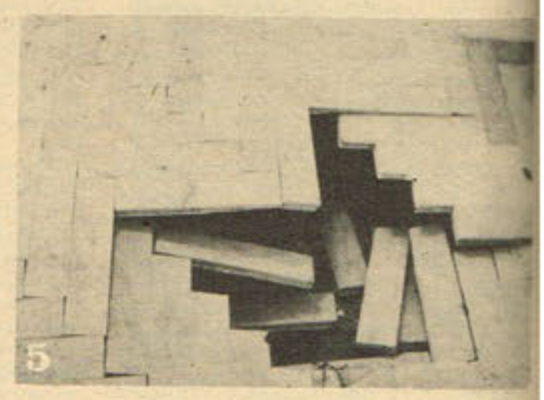
Треньорите са обхванали засега доста юноши и девойки, пионери и пионерки. По-голямата част от тях обаче са възпитаници на спортното училище. Крайно недостатъчен е броят на подрастващите от останалите училища, гимназии и техникуми. А богатата материална база и големият брой специалисти – около двадесет (!) – позволява да се работи намного по-широк фронт. Такова е мнението на Борис Капустянов, който 18 години стои неуморно на своя пост като преподавател в школата и спортното училище. Той и неговите колеги подготвиха значителен брой високоразредници, шампиони и рекордьори. За спортист №1 на окръга е обявена майсторката на спорта Донка Новакова – възпитаничка на Капустянов. . . Сега условията са чувствително подобрени и задачата за практическото осъществяване на масова атлетика в Плевен може и трябва да намери реално покритие!

Ваканционните дни бяха добре оползотворени, макар извън покритията атлетически манеж. Сутрин и след обед над сто млади атлети под ръководството на специалисти се подготвяха за предстоящия активен състезателен сезон. Нали през февруари са насрочени републиканските първенства в зала и кросовете! Не може да има и съмнение, че плевенчани и през тази година ще бъдат сред най-добрите в многобройните атлетически стартове. . .

Ешуа АЛМАЛЕХ

5

БЪРЗИНА И ФЕЕРИЯ ВЪРХУ ЛЕДА

ЗАПОЗНАВАМЕ ВИ С ОЛИМПИЙСКИТЕ СПОРТОВЕ

АТРАКЦИЯТА НА ИГРИТЕ

Много преди да се открият първите зимни олимпийски игри, фигурното пързаляне дебютира на летните игри в Лондон – още през 1908 г, а по-късно се „появява“ и в Анверс през 1920 г. Има на какво да завиждат другите спортове, които с години чакат да бъдат приети в олимпийското семейство!...

Разбира се, организаторите на олимпийските игри, които първи са имали идеята да включат фигурното пързаляне в програмата, нямат основание да съжаляват, че са дали такова предпочитание на този динамичен и красив спорт – феерия върху леда. Скоро, много скоро това става атракция на игрите. Интересът е все по-голям. Едва ли има човек от нашето столетие, който да не знае нищо за Соня Хени. Вярно е, че и киното има своя голям дял в тази популярност, но вярно е и това, че когато афишите са обявявали: „... с участието на Соня Хени“, всички вече са знаели, че ще видят обаятелната фигуристка, мъничка, жива като катеричка, весела, вечно усмихната и много, много бърза... Норвежката състезателка господствува цели осем години – успех, неповторен от никого.

Минават годините. Идват нови европейски и световни първенства, нови олимпиади. Идват нови фигуристи. Когато се каже Дийкстра в нашите представи идва една силна, властна дръзка фигуристка, която ни кара да изтръпваме при всеки скок, при всеки пирует. За пет минути холандката ни правеше съучастници в трудно, рисковано дело. Веднага след нея като олимпийска кралица се появи американката Пеги Флеминг, сякаш да ни покаже, че красотата на този спорт може да се търси на двата полюса. И сега зрителите затаяват дъх, но не вече пред риска, а сякаш да не изплашат едно приказно видение, което се носи като малък, лек облак по леда...

Коя ще поеме короната в Сапоро? Сигурно австрийката Беатрис Шуба. Съдиите казват, че тя няма равна на себе си в задължителната програма. Но публиката е „луда“ по силната волна програма и не се интересува от математическата точност на спиралите, кръговете, фигурите. А все пак фигурното пързаляне и художествената гимнастика са спортове преди всичко на публиката. Специалистите твърдят, че сега австрийката ще се постарае да спечели не само титлата, а и сърцата на зрителите. Дано. И все пак жалко, че така рано се оттегли Габриеле Зайферт, европейската и световна шампионка.

Без да е по-малко изострена, борбата при мъжете все остава малко в сянката на грациите. Може би тази олимпиада ще направи изключение, като прехвърли интереса си повече към мъжете за да докаже, че в крайна сметка всичко зависи от силите. Ще наблюдаваме един много интересен и стар двубой Непела-Пера. Едва ли за двамата фигуристи в периода между две състезания има по-силен стимул от предвкусването на този остър, красив двубой. Всичко се решава за части от секундата. Вниманието трябва да бъде концентрирано не само в месеците преди състезанието а във всяка секунда от тези пет минути. Сега се появява и една нова „опасност“ – съветският фигурист Четверухин, който стремглаво набира скорост... Потомците на олимпийските шампиони от САЩ Батън, Алъ и Дейвид Дженкинс винаги могат да изненадат в Сапоро...

Бяхме свикнали да мислим, че няма да можем никога да видим нещо по-съвършено от Белоусов и Протопопов. По-точен, синхрон, по-лирична игра наистина на все още не сме видели. Протолкова други, които са бореха за титлите – европейски, световни и олимпийски – тези двамата изглеждаха сякаш извън страстите на борбата, като че ли са дошли на състезанието, за да покажат изключителното си изкуство и „между другото“ да вземат медалите, които им се полагат.

И ето че след тях на леда дойдоха Роднина и Уланов, една друга съветска двойка, която ни показа съвсем нова красота. Топли темпераментни, вълнуващи, двамата млади фигуристи се бореха за своето първо място с цялата страст на спортисти. И ни е трудно да кажем в какво има повече красота – в онази демонстрация на съвършенство или в тази темпераментна борба...

Може само да се съжалява, че в олимпиадата няма да видим и танцовите двойки.

РЕКОРДИТЕ ПО БЪРЗО ПЪРЗАЛЯНЕ С КЪНКИ

ДИСЦИПЛИНА		СВЕТОВНИ		ОЛИМПИЙСКИ		
		М Ъ Ж Е				
500	Линковеси (Фин)	38,0	72	Мак-Дермонд (САЩ)	40.1	64
	Келер (ГФР)	38,0	72			
1500	Схенк (Хол)	1.58,7	71	Феркерк (Хол))	2.03,4	68
5000	Схенк (Хол)	7.12,0	71	Майер (Норв)	7.22,4	68
10000	Схенк (Хол)	14.55,9	71	Хьоглин (Швец)	15.23.6	68
		Ж Е Н И				
500	Хенинг (САЩ)	42,5	72	Скобликова (СССР)	45.0	64
1000	Хенинг (САЩ)	1,27,3	72	Хейсен (Хол)	1.32.6	68
1500	Кайзер (Хол)	2.15,8	71	Мустонен (Фин)	2.22.4	68
3000	Кайзер (Хол)	4.46,5	71	Схут (Хол)	4.56.2	68

АТЛЕТИКА НА «СТЪКЛЕНА» ПИСТА

И зимните игри не са лишени от... атлетика! И то от основния ресурс на мощ пръв олимпийски спорт – бяганията. Само че вместо шайкове състезателите използуват кънки. Нима това не е по-трудно? Пистата е дълга също 400 метра, но не е застлана с тартан, а с фин гладък лед – като стъкло. И естествено бързината е много по-голяма. Спринтьорите пробягват 500 метра за по-кратко време, отколкото атлетите 400 м. Същата съпоставка може да се направи и за бегачите на средни и дълги разстояния, каквито има и сред кънкобегачите. Както в „царицата на спортовете“, така и в пързалянето с кънки постиженията се покачват скокообразно и достигнаха действително фантастични величини. Световният рекорд за жени на 500 м е по-добър от олимпийския за мъже преди двадесет години (42,5 сек. срещу 43,1)! Миналата година бяха подобрени чувствително световните рекорди във всички дисциплини за мъже и жени. Щурмът към нови по-високи върхове продължава още от първите дни на новата олимпийска година. Петдесетхилядният „Макоманай“ в Сапоро сигурно не ще остане по-назад от хедените стадиони на миналите игри...

Бързото пързаляне с кънки фигурира в олимпийската програма още от първите игри в Шамони през 1924 г. Оттогава не са претърпели изменение и застъпените дисциплини за мъже: 500, 1500, 5000 и 10 000 м. Само в Шамони е бил излъчен победител по многобой – Клас Тунберг (Финландия). Многобоят обаче остана патент за европейските и световните първенства, които се организират всяка година, включително и в олимпийската. Индивидуални шампиони се излъчват само на олимпийски игри. Сравнително късно бяха отворени олимпийските врати за кънкобегачките – едва през 1960 г. в Скуо Вали (демонстративни състезания за жени е имало през 1932 г.) И при жените дисциплините са неизменни: 500, 1000, 1500 и 3000 м.

Състезателите стартират по двойки. Това прави малко отегчително зрелището на по-дългите разстояния, особено на 10 000 м. За да бъдат поставени при еднакви условия, двамата състезатели по време на пробега сменят коридорите на всяка обиколка. Крайното класиране се извършва по време. Когато постиженията са еднакви, а такива случаи има в почти всички олимпийски игри – особено в по-късите разстояния, – двама или трима състезатели разделят местата си. През 1928 г. бяха обявени двама олимпийски шампиони на 500 м, а през 1956 и 1960 г. – по двама на 1500 м. Сега електронната уредба ще измерва постиженията с точност до една стотна от секундата и възможностите за еднакви резултати са сведени до минимум.

Всяка страна има право да участвува на олимпийски игри с по трима състезатели в дисциплина. Само на 500 и 1500 м за мъже се допускат по четирима. Досега най-голям успех на зимните олимпиади са имали кънкобегачите на Норвегия и СССР (дебютирали едва през 1956 г), които са спечелили общо по 16 златни медала, следвани от Финландия и САЩ – по 7, Швеция–4, Холандия–3 и ГДР и ГФР – по 1.

Герои на игрите са били Клас Тунберг (Финландия), спечелил пет златни медала на игрите през 1924 и 1928 г., Ивар Баланграуд (Норвегия) с четири златни медала през 1928 и 1936 г., Ялмар Андерсен (Норвегия) с три титли през 1952 г. и Евгений Гришин (СССР), завоювал четири златни медала – по два през 1956 и 1960 г. Над всички обаче се извисява Лидия Скобликова (СССР), която в Скуо Вали спечели два златни медала, а в Инсбрук през 1964 г. – всичките четири, или общо шест олимпийски титли!

ОЛИМПИЙСКИЯТ ШАМПИОН И РЕКОРДЬОР НА 10 000 М ЙОХАН ХЬОГЛИН – НАЙ-ГОЛЯМАТА НАДЕЖДА НА ШВЕЦИЯ.

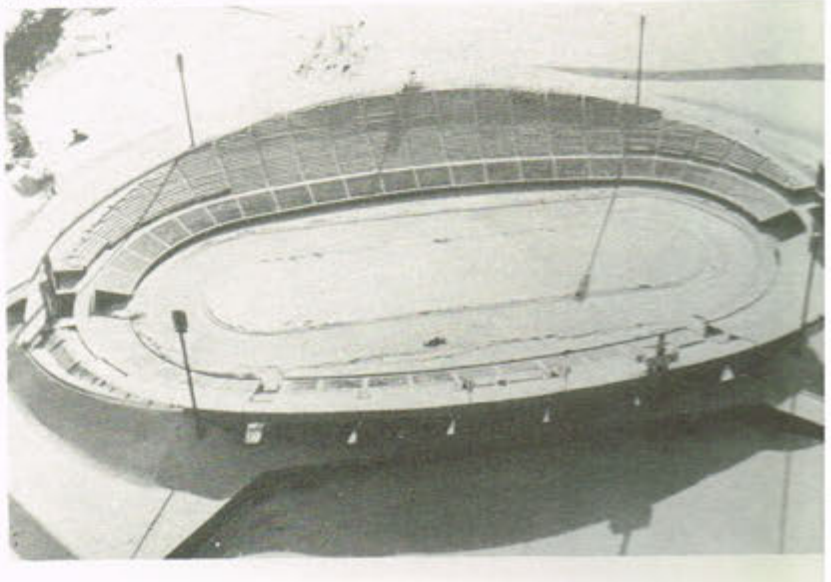
РЕКОРДЬОРКА СРЕД ШАМПИОНИТЕ

Ако на летните олимпийски игри рекордьорка сред шампионите е прелестната съветска гимнастичка Лариса Латинина, спечелила в Мелбърн, Рим и Токио общо 18 медала, от които 8 златни, рекордьорка на зимните игри е Лидия Скобликова. Тя е единствената (между мъжете и жените), която в близо половинвековната история на зимните олимпиади е спечелила шест златни медала! Подобно на алпийците Тони Зайлер и Жан-Клод Кили русокосата спортистка не отстъпи първото място в нито една от четирите дисциплини на игрите в Инсбрук. В периода между осмите и деветите зимни игри тя бе най-силната кънкобегачка – абсолютна световна шампионка в многобоя

Скобликова е израснала в Челябинск, където завърши висшето си педагогическо образование. Омъжена в Москва, 32 -годишната шампионка отдава своите сили и способности като преподавателка в школата по кънки-бягания на столичния „Локомотив“

ОЛИМПИЙСКИЯТ СТАДИОН „МАКОМАНАЙ“ В САПОРО, КЪДЕТО ЩЕ БЪДЕ ТЪРЖЕСТВЕНО ОТКРИТ XI ЗИМНИ ИГРИ И КЪДЕТО ЩЕ СЕ СЪСТОЯТ СЪСТЕЗАНИЯ ПО БЪРЗО ПЪРЗАЛЯНЕ С КЪНКИ

ПОЧИВКА

Завесата наистина е спусната само за зрителите. ..

А футболистите от групата на майсторите не знаят почивка. Далеч от погледите на взискателната публика, играчите имат по-напрегната програма от всеки друг път – мнозина са пред изпити, други лекуват контузии, а тренировките, колкото и различни да са, дотежават с еднообразието си. „Истинските" мачове, борбата на зеления терен стават все по-желани с всеки изминат ден.

А играчите ги очакват с ново настроение. Есенният полусезон показа, че за напрегнатата борба в една група с 18 отбора е нужен значително по-голям запас от сили, че при сгъстената програма на първенството пропуснатото преди започването му не може да се навакса лесно.

И треньори, и състезатели са разбрали добре това. Във всеки отбор е помислено сериозно подготовката да бъде и по-тежка, и по-съдържателна, и по-интензивна от всеки друг път. В равнината или планината, на терените или в дълбокия сняг футболистите тренират упорито, за да зарадват своите почитатели с далеч по-добри игри през пролетта.

. .. Очакваме с вълнение тези първи прояви. Защото те ще дадат старт на една напрегната година за българските футболисти. Срещите от квалификационния турнир за олимпийските игри, за младежко европейско първенство, началото на квалификационните двубои за световно първенство са все прояви, които заслужават всички усилия.

И може би точно затова сега трябва повече от всякога да се помни правилото: „Тежко в подготвката, по-леко в състезанията. . ."

ШАМПИОНИТЕ ПРЕДПОЧИТАТ РАВНИНАТА

Футболистите на ЦСКА „Септемврийско знаме" предпочетоха (пред примамливата бяла тишина на планината!) домашния уют на своя стадион. Отрекоха разнообразието и отличното въздействие на голямата надморска височина заради възможността пълноценно да използуват за чисто футболна тренировка различните съоръжения на своя клуб. . .

Случайно ли е това? Какви са плановете на шампионите? Това бе повод за нашия разговор със старши треньора на армейците МАНОЛ МАНОЛОВ.

– Какви са причините отново да се отклоните от общоприетия начин за зимна подготовка? Преди година бяхте на турне в Бразилия, сега отново „бягате" от планината?

– Не мога да се съглася с рутината, с консервативното разбиране на зимната подготовка в планински условия. Не отричам нейното благотворно въздействие, но какво може да предложи планината освен добра физическа подготовка? До нея може да се стигне по много пътища, а не само с газене на дълбок сняг. . . Съвременният футбол изисква непрекъсната работа с топка.

– Основната цел на зимната подготовка на ЦСКА „Септемврийско знаме"?

– Да бъдат възстановени всички състезатели и на първо място контузените; непрекъснато съчетаване на работата за обща физическа подготовка с подобряване на чисто футболните възможности на играчите – и технически, и тактически.

– Не ви ли смущава обстоятелството, че в последно време ЦСКА „Септемврийско знаме" играе, общо взето, по-зле през пролетта?

– Вероятно имате предвид, че в края на миналото първенство загубихме целия си аванс и станахме шампиони само по голова разлика? Въпреки лошо организираното тогава турне в Бразилия (първо загубихме петнадесетина дни без добри условия за тренировка, посре играхме срещите си при много сгъстена програма) успяхме в първите осем кръга на първенството да си осигурим титлата. После дойде самоуспокоението, задълженията към националния отбор. Не мисля, че може да се приеме като правило по-слабата ни игра през пролетта.

– В един минал разговор загатнахте, че мислите за някои реконструкции в отбора. Какво имате предвид?

– Едно е да имаш аванс от точки. Друго – да си доволен от играта на отбора. Ние съумяхме да изградим силен защитен блок. Но в отбора се загуби еластичността на средната линия, намаля мощта на нападението. В средата на терена Никодимов обработва топката прекалено дълго, Б. Колев действува бавно, Денев – еднообразно. И тримата много често се задържат в защита. Вместо преливане напред се стига до. . . „отливане". В нападението намаляват реализаторските качества на Жеков; трябва да намерим компенсация за това. Трябва да се помисли и за ефективността в играта на Атанасов. Проблеми ни създава и Марашлиев – той действува най-успешно при контраатаки, но срещу нас обикновено играят защитно и той може да се прояви през годината едва ли не само на мачовете срещу „Левски-Спартак". .

– Не разкривате ли прекалено много слабостите на своя отбор? Някой може да се възползува от това. . .

– А вие не мислите ли, че и другите ги знаят? Просто не могат да намерят сили, за да ги използуват.

– И все пак какви са плановете ви?

– В отбора трябва да намери място още един стопроцентов нападател. Не ме питайте кой и на чие място. Това е въпрос на проби и на. . . майна.

– Може би имате предвид Якимов?

– Защо не? Аз ценя много този играч. Ако влезе във форма, няма да го държа нито минута извън отбора. За мен той е основен състезател.

– Какво мислите за по-нататъшния ход на първенството?

– Ние имаме аванс и ще направим всичко възможно да го увеличим, за да дочакаме спокойно последните кръгове. Ще играем коректно и ще се постараем за първи път да спечелим купата за спортсменство.

– А съперниците?

– За съжаление броят на отборите, които се борят за медали, е твърде малък. Ще ни съперничат „Левски-Спартак", „Славия", „Локомотив". „Левски-Спартак" показа с победата си срещу нас, че винаги може да намери сили в себе си. Но кризата в този отбор не бе плод само на контузиите. Съставът като че ли остарява, някои от играчите бързо – при една напрегната програма! – изглеждаха изтощени. А „Славия" ще бъде сериозна преграда за всички – събран е млад състав, който непрекъснато се обиграва и намира свой облик. Почти същото може да се каже и за „Локомотив".

ЯКИМОВ ЖЕЛАЕ ОТНОВО ДА БЪДЕ В ОТЛИЧНА ФОРМА...

ИЗПИТИ, ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ ПРОЦЕДУРИ, ТРЕНИРОВКИ И. . . МАЛКО СПОКОЙСТВИЕ У ДОМА – ТОВА Е ПОЧИВКАТА ЗА ПЕТЪР ЖЕКОВ

НЯКОЛКО ДУМИ НА СТАРШИ ТРЕНЬОРА МАНОЛ МАНОЛОВ И АРМЕЙЦИТЕ ЗАПОЧВАТ ТРЕНИРОВКАТА.

БОНЕВ МЕЧТАЕ ЗА МЮНХЕН–72 И ...74!

Очарованието ни от проявите му на терена се пренесе и по ски-плацовете в Пампорово, когато наблюдавахме стараието на Христо БОНЕВ в тренировките със съотборниците си от „Локомотив". В разговор по време на една от почивките не можехме да избегнем неприятния въпрос:

– Как се отнасяте към отрицателните оценки за вашата игра през есенния полусезон?

– Не ми е приятно, но основание за недоволство има. Защо през пролетта бяха доволни? Тогава играех добре, чувствувах се свеж, силен. ..

– На какво се дължи тази промяна?

– Главно на тренировките. През лятото не се готвих, както през зимата. .. И не само аз. Това се отрази не само върху играта на „Локомотив", но и на националния отбор. И Пенев, и други основни играчи от националния отбор бяха в по-слаба форма през есента.

– Нека ви послужи за поука!

– И все пак, ако бях вкарал двата гола срещу Франция в Нант (последва дълбока въздишка!), всичко щеше да тръгне добре. Още не мога да си простя. Сега щяхме да играем вместо Унгария. ..

– Предстоят нови решителни срещи за олимпийска квалификация, а след това и за световно първенство. Смятате ли, че през 1972 г. ще бъде друго?

– Сигурен съм, поне за себе си. Есенният полусезон няма да се повтори!

– Поляците ще търсят реванш за елиминирането им в миналото световно първенство...

– Не са за подценяване, но вярвам, че и този път ще ги победим. Искам да играя в ГФР и на олимпийски игри, и на световно първенство.. .

– Дано мечтите ви се сбъднат!

– А какво смятате, че ще преклоним глава ли? Място за отчаяние няма. ..

– Разбира се, но оптимизмът ви трябва да намери покритие в играта и. .. в победите!

– Тренираме усилено, за да покажем нещо повече. Ето – на контролното бягане по места на Купър само Г. Василев постигна по-добро време от мене.

– Трябва ви и бързина, за да реализирате повече голове!

– Искам да играя втори център-нападател. Дефанзивната игра не ми е по вкуса. Но нека треньорите сами преценят. При всички случаи през пролетта няма да бъде както през есента. . .

...ИМА ЗА...ЗРИТЕЛИТЕ

В ПЛАНИНАТА, НО ВИНАГИ С ТОПКА

...ите на купата на Съветската ...ували с възвърнати надежди – ...до водача, която бе започнала ...застрашително, бе сведена само ...точки. И може би заради това ...бе съвсем кратка – по-голяма... ...от състезателите се срещнаха ...декември, направиха лека тренировъ... ...3 януари започнаха редовни заня... ...националите получиха по-дълъ... ...а студентите (в отбора те са ... Гайдарски, Жечев, Аладжов, Я. ...П. Кирилов и Цветков) трябва... ...навлизат постепенно в зимното ...по време на лагера край Мальо... ...ръководен от старши треньора ...ЮАРСОВ.

...в планината той трябваше да ...разрешаването на сложни пробле... ...отбор. За тях и разговаряхме...

...Знаете ли, че планината е ...най-често място за зимна подготов...

...затова предпочетохме Рила. Тук ...две цели: благотворното ...влияние на планината и постигане ...по-добра стартова физическа ...форма.

...А знаете ли, че раздялата с monka... ...не само носи и вреда?

...Нямаше никакво намерение да я из... ...Но при трудните снежни усло... ...работихме всеки ден с monka. ...Тя ни е убедила, че една ...добронамерена раздяла води до нару... ...на някои двигателни навици.

...Зависи много върху физическата ...форма. Може би имате предвид, че ...ЦСКА-Спартак" не можа да издържи ...темпото на група от 18 отбора?

...Мисля, че нашият отбор бе зле под... ...физически и през есента. Неравно... ...игра рядко от контузиите на ня... ...основните ни състезатели. Здра... ...Илиев, особено Жечев и Стоянов, ...имаха и трудни срещи в национал... ...– издържаха докрай във висо... ...Не забравяйте обаче, че ...победите ни на едни, ту на други ...ни караше коренно да ...преоблечем качица на игра. Това не е ...само при и за най-силните отбо...

– Следователно нещата опират до несъвършенства в комплектуването на състава, до липсата на повече равностойни смени.

– Това е вярно. Но за разлика от други отбори ние не получихме сериозни попълнения в началото на първенството. Напротив – някои играчи ни напуснаха... А при нещастията, които ни сполетяха, резервите нямаше да ни помогнат. Спомнете си, че в един период бяха контузени и трите ни крила.

– Как се отнасяте към становището на вашия колега Манолов, че съставът на „Левски-Спартак" остарява?

– Мисля, че нашият отбор е с по-ниска средна възраст от армейския. Ние имаме същите възможности за попълване на отбора с по-млади играчи и затова ще продължаваме с тези, с които разполагаме...

– Означава ли това, че няма да правите никакви експерименти със състава?

– През есента нямаше нито един мач, в който можех да избирам между всички състезатели – все някой отсъствуваше. Вярвам, че през пролетта ще бъде друго, че ще можем постоянно да играем така, както в първите кръгове на първенството.

– Как виждате по-нататъшното развитие на шампионата?

– ЦСКА „Септемврийско знаме" има три точки аванс. Не са малко. Освен това армейците почти винаги печелят лесно при гостуванията на такива опасни у дома си съперници като „Черно море", „Тракия", „Берое"... Това ни поставя пред задачата да печелим всеки мач! Трудно е, но ще се борим докрай. В миналото първенство почивахме при по-голяма разлика в точките, а в края на краищата точките се изравниха...

– Само ЦСКА „Септемврийско знаме" и „Левски-Спартак" ли са кандидати за титлата?

– Те са само най-изявените. Не забравям „Славия", чиято силна серия във втората половина на полусезона е много показателна, и „Локомотив", който ако трупаше точки в София така, както при гостуванията си, щеше да стои далеч по-добре в таблицата...

Я. КИРИЛОВ, ГАЙДАРСКИ И ИВКОВ СЕ УСМИХВАТ, НО НЕ ИМ Е ЛЕКО СЪС СКИ...

ЗА ДЪЛБОКИЯ СНЯГ ТРЯБВА СПЕЦИАЛНА ТЕХНИКА. И ПОВЕЧЕ СИЛА!

ТОВА НЕ Е РАЗХОДКА НА „СИНИТЕ". А НАЧАЛО НА ПРОДЪЛЖИТЕЛЕН (И ТЕЖЪК!) ПОХОД

...ЕРИТЕ НА СИЯ ВЪПРОС ШАЛАМАНОВ ...ТЕ НА „СЛАВИЯ" ПРЕДПОЧИТАТ АЛ...

...ЛЕВСКИТЕ ПЪЛЗГИТЕЛИ СМЯ... ...ЩЕ ДОНЕСАТ ПОВЕЧЕ ИЗ...

ТЕЖКО Е В СНЕЖНИЯ РАЙ ПАМПОРОВО...

СКИ, КРОСОВЕ, ПОХОДИ – ТОВА Е ДОБРЕ! НО ФУТБОЛИСТИТЕ НА „БЕРОЕ" НИКОГА НЕ ЗАБРАВЯТ, ЧЕ ФУТБОЛ СЕ ИГРАЕ С ТОПКА...

И тази зима по белите плацове на Родопа срещаме не само скиори, дошли за многобройните стартове по склоновете на Снежанка. Приказно красивият планински курорт, потънал в дълбок сняг, гостоприемно посреща и нашите елитни футболисти. Далече от познатите им терени, те се подготвят да излязат след месец на тях ободрени, с нови сили и амбиции в заключителния пролетен сезон.

Неволно сравняваме видяното преди години със сегашната планинска подготовка във футболно Пампорово. И сега не липсват „игричките" на плацовете край луксозните хотели, кросовите бягания и ски-походите. Но сега и „игричките", и кросовете, и ски-походите са твърде по-продължителни и винаги по два пъти на ден. Без почивни дни...

– Двуразовите тренировки ни изстискват като лимон – побърза да сподели Боней, преди да се уединим в „интимен разговор".

Не видяхме обаче нито един изтощен играч нито сред пловдивските футболисти, нито сред беройци и славистите, които поотделно водят почти еднакви занимания. Всички са здрави, но не може да им се завижда в тези „почивни" дни. Лекарите следят физическото състояние на всеки. Така заварихме д-р Иван Николов в импровизираната „силова зала" в скиорната на хотел „Панорама". Той проверява степента на умора у „белите" след всяко занимание с щангите, пудовките, гирите или след другите разнообразни силови упражнения. Помощник-треньорът Панагонов като футболен съдия със свирка оповестяваше началото и края на всяко занимание, което футболистите се редуваха да изпълнят под зоркото наблюдение на треньорите и лекаря. И когато след обед видяхме същите играчи зачервени да бягат като атлети по нанагорнището на панорамното шосе, се уверихме, че славистите са решили да затвърдят хубавото впечатление от последните срещи през есента. А колоната бе водена неуморимо от нежния Александров, който със сърцатата си игра все повече печели привържениците на „белите". И не само на тях...

– Ще запазите ли третото място? – запитахме Панагонов.

– Ние сме скромни. Засега амбициите ни са да играем хубаво...

– Няма вечно да се примиряваме ЦСКА и „Левски-Спартак" да бъдат пред нас! – прекъсна го някой от играчите сред одобрителните възгласи на съотборниците си. Струва ни се, че беше Шаламанов, който бе нарамил ските.

– Шами, няма ли да участвуваш поне ка... форлойфер на състезанията за купата „Ро... па"?

– Спускам се по-леко. За да не се контуза. ... ако участвувам, мнозина отново ще видят гъ... ба ми...

– Гледай на мачовете да не ти гледат гър... че за мене става страшно!

Това бяха думи на Симеонов, който с личн... си пример увлича по-младите в пълноценна по... готовка.

След посещението в „Панорама" с... чайността ни събра с най-сериозните проти... ници на славистите за третото място. Стар... загорските футболисти този път са се уедин... ли в една вила далече от центъра на Пампоро... докъдето правят само „разходки" с крос. Пър... начално срещнахме Олимпиев. Той бягаше са... ни упъти към закътаната сред високи боро... вила.

– Много сме доволни тук! – започна раз... вора Янчовски. – Тихо, спокойно, пък и бивш... ят готвач на „Панорама" е на наше разполож... ние. Няма от какво да се оплакваме...

– Току-що разговаряхме със славистите. Н... мат намерение да отстъпят третото мяст... Дори искат нещо повече...

– Това ще зависи и от нас.

– Явно държите да бъдете първият изв... столичен отбор?

– Във футбола няма значение кой е от сто... цата и кой не е.

На същото мнение са и пловдивските локо... мотивци, на които Пампорово подействува са... чувствието им да се повиши. „Големият оре... – Манолов – вярва в своите възпитаници... твърдо е убеден, че отборът му ще повтори м... налогодишния си пролетен сезон... От него на... чихме, че очаква надеждно попълнение в лицет... на Босаков, който през март ще завърши вое... ната си служба. Младият футболист дори и... ползува отпуската си, за да бъде на подготов... с любимия тим. Старши треньорът смята, ... Босаков и Стамболиев ще запълнят празни... ма, оставена от Христакиев в защитата. А... нападение с Боней в желания стил заедно с в... пълно възстановения Г. Василев и Пауков, ко... то не скриват претенциите си за „А" отбо... на страната, локомотивци ще се стремят ... ликвидират пасивния баланс през есента...

Душко ВЕСЕЛИНО

Снимки: Йордан СКРИНСК

SAPPORO'72

БРЕМЕТО ДА СИ ЛИДЕР

ВЯЧЕСЛАВ ВЕДЕНИН – ДВУКРАТЕН СВЕТОВЕН ШАМПИОН ОТ 1970 Г.

ециално за „СТАРТ“ от АПН

След успешното представяне на съветите скиори по време на световното първенство (северни дисциплини) през 1970 г. Шръбске плесо сега всички ги смятат за ворити в предстоящите олимпийски артове. Да чуем какво мисли по тоя прос старши треньорът на сборния отр на СССР Виктор Баранов:

– Да си фаворит е и хубаво, и лошо. редставете си за миг състоянието на дерите в нашия отбор. В Сапоро те ще рябва да се състезават, най-внимателно едени от съперниците. Всички предвариелно ще се настройват за борба срещу их. А това изисква съответна готовст. . .

Съществува гледище, че предолимйските подборни стартове отнемат спортистите много физическа и нервенергия. Мисля, че привържениците на ая теория грешат в най-важното. За исинския спортист един или два старта вече не са страшни. Така или иначе, ой се готви за олимпиада и трябва да отиде там напълно готов. Нужни са му състезания, проверка на силите в трудни условия. И ако подобна подготовка става причина да изразходва голямо количество енергия, какъв майстор е той?

Нашите „асове“ – московските динамовци Вячеслав Веденин и Фьодор Симашов, армеецът от Москва Владимир Воронков и неговият съотборник от Ярославл Валерий Тарасенков, опитният московски армеец Анатолий Акентиев – се състезаваха в редица предолимпийски изпитания, включително по трасетата в Бакуриани, където релефът наподобява теренните условия в Сапоро. Дадохме зелена улица и на редица млади спортисти – на всички, които можеха да се надяват не само на случая, а на умението и високото си майсторство.

Сега треньорите и спортистите имат много грижи. В подготовката за олимпийските стартове внимателно следяхме нашите основни конкуренти – бегачите от Норвегия, Швеция и Финландия. Не подценявахме скиорите от ГДР и разбира се, домакините на олимпиадата. Във всички дисциплини от миналогодишната предолимпийска седмица в Сапоро японските спортисти пробягаха първите 4-5 километра, без да отстъпват по нищо на гостите от скандинавските страни и СССР. Понеже познаваме умението на японците да се готвят за отговорни състезания и да използуват опита на лидерите, можем да предполагаме, че значително са повишили майсторството си и ще бъдат достойни конкуренти на фаворитите в различните бягания.

Мисля, че по олимпийските трасета ще има доста изненади. Ако говорим за нашите млади бегачи, най-много разчитаме на армееца от Новосибирск Владимир Долганов – 24-годишния шампион на РСФСР на 15 и 30 километра. В добра форма е и Иван Пронин от град Ухти, носител на бронзов медал от първенството на страната на 30 километра. С добри възможности са и редица други млади спортисти.

ЙОЗЕФ НЕДОМАНСКИ (ВЛЯВО) – ОСНОВНА ЕДИНИЦА В ЧЕХОСЛОВАШКИЯ ОТБОР ПО ХОКЕЙ НА ЛЕД.

СНИМКА: ДАЛИБОР РИХТЕР

50 ТЕЛЕВИЗИОННИ ЧАСА

Олимпийските състезания в Сапоро ще бъдат предавани от японската радио-телевизионна централа НХК с помощта на 19 цветни подвижни телевизионни станции с общо 57 камери, 26 предавателни пункта и пряка връзка с електронноизчислителния център, откъдето ще се показва времето на всеки състезател в дисциплините, които изискват това. Същият център ще дава и крайното класиране.

Обслужването на телевизионната техника ще ангажира над 1000 души. Освен преките предавания, много състезания ще бъдат записани на видеомагнетофон и заснети на филмова лента. Всеки ден по време на игрите ще се излъчва и телевизионна хроника с най-интересните моменти от състезанията. Центърът за международни връзки на НХК е обявил, че от 3 до 13 февруари в Европа ще бъдат предадени около 40-50 часа програма от зимните олимпийски игри в Сапоро.

С КОЛКО МЕДАЛА ОТ САПОРО?

ПРАГА, специално за „СТАРТ“

Когато преди четири години чехословашката спортна група се завърна от зимните олимпийски игри в Гренобъл, тя бе посрещната многобройно. Причините за радостта бяха няколко: спортистите от ЧССР донесоха 4 медала, което никога преди това не им се бе удавало, а единият (за пръв път в историята на чехословашкото участие в зимните олимпиади!) беше златен – за победата на Иржи Рашка в скоковете от средната шанца. Изобщо Рашка бе един от героите на олимпийските игри в Гренобъл – освен победата си на средната шанца той спечели и сребърен медал от голямата шанца. Спечелилият сребърния медал за ЧССР бе донесен от хокеистите, а бронзов медал прибави Хана Машкова за третото си място във фигурното пързаляне за жени.

Какво се е променило през последните четири години и как изглеждат шансовете на чехословашките спортисти за Сапоро? Могат ли да постигнат успехите си от Гренобъл, дори по-големи? В кои спортове могат да хранят надежди за медал или поне за класиране на първите шест места?

И в Сапоро представителите на ЧССР ще бъдат сериозни кандидати за медали в хокея на лед, във фигурното пързаляне и в ски-скоковете, не са без шансове дори състезателите по северна комбинация. На първо място трябва да се спомене световният шампион по фигурно пързаляне за 1971 г. Ондрей Непела. След лятната си подготовка в Италия той показа изключителна форма в първенството на ЧССР през декември в Карвин и демонстрира нова волна програма, в която са включени два трудни тройни скока. За Непела е показателно, че никога не е разочаровал при големи състезания, и би трябвало да се завърне от Сапоро като медалист. Това ще е първият олимпийски златен медал по фигурно пързаляне за ЧССР в историята на олимпийските игри!

Друг сериозен кандидат за медал е хокейният отбор. През последните години чехословашките хокеисти се освободиха от „комплекса СССР“ и няколко пъти им се удаде да победят световните шампиони на световни първенства – последното бе миналата година в Женева. Факт е обаче и това, че в такива турнири отборът на ЧССР обикновено се пропуква другаде, губи други мачове, така че най-високото стъпало остава недостигнато. Съставът бе попълнен с няколко млади играчи, които през декември в мачовете с Швеция и на турнира на „Известия“ в Москва показаха добра форма. Засега остава само въпросът, доколко те ще успеят да усъвършенствуват формата си и дали пак нещо няма да се „пропука“. Въпреки всичко обаче хокеистите не би трябвало да се върнат без медали от Сапоро. От какъв метал ще бъдат медалите – това вече е друго. Самият колектив мисли, че трябва да са от сребро или злато. Ще видим. . .

Малко по-трудно е да се говори за шансовете на скиорите-скачачи, които безспорно влизат в световния елит. Трудността се състои в това, че към този елит днес могат да бъдат причислени над 30 спортисти от различни държави. . . Треньорът на чехословашките скачачи Яхим Булин не разчита на случайността. Определените състезатели през есента се подготвяха много упорито на шанца с изкуствена материя, после участвуваха в няколко състезания на сняг. До олимпийските игри всеки от тях ще има два пъти повече скокове, отколкото преди световното първенство през 1970 г. Освен опитните стари състезатели Рашка, Хуб ач и Хьонл в отбора ще бъдат включени и новаци, които тази година показаха, че се намират в изключително добра форма – Шкода, Лиляк. . .

Накрая идва и северната комбинация. В Гренобъл през 1968 г. Кучера неочаквано се класира на 4-о място, а на световното първенство през 1970 г. Ладислав Ригъл стана световен шампион. Поради нараняване в гръбначния стълб той трябваше да почива през целия сезон на 1970-1971 г. и чак сега започна отново да тренира. И тук, в северната комбинация, трудно може да се прогнозира за състоянието и силите на състезателите от различните страни. Отгоре на всичко в тая дисциплина голяма роля играе моментната форма и. . . така нареченото щастие. За фаворити между „северняците“ не бива да се говори – Сапоро ще покаже кой от тях се е подготвил най-добре.

От малочислените отбор на чехословашките ски-бегачи за Сапоро приятно могат да изненадат Шиколова и Файставър. В никакъв случай обаче не очакваме медали. Всяко класиране до 10-о място би било изключителен успех!

В общото класиране по нации в предишните зимни олимпийски игри Чехословакия заемаше обикновено 10-12-о място. Същата цел ще имат чехословашките представители и тази година в Сапоро.

Ярослав БРЖЕЗИНА

ПАНОРАМА

Австрийските състезатели по спускане с шейни, които се готвят за олимпиадата в Сапоро, извършиха серия от опити в специален канал със силна въздушна струя, за да се установи най-ефикасната аеродинамична позиция при спускане. Изпробван е бил аеродинамичният ефект при различно положение на главата, ръцете и краката. Благодарение на този опит австрийците смятат, че ще могат да се представят в Сапоро с усъвършенствувана техника на спускането.

●

Най-много медали от зимните олимпийски игри има в колекцията на шведа С. Йернберг. В белите олимпиади от 1956 до 1964 г. включително той е спечелил общо 9 медала (4 златни, 3 сребърни и 2 бронзови). Негов най-голям конкурент е финландският кънкобегач К. Тунберг, който притежава 7 медала (5 златни, 1 сребърен и 1 бронзов). А съветската кънкобегачка Л. Скобликова е собственичка на 6 медала – всичките златни!

●

До всички членове на МОК, националните олимпийски комитети и международните спортни федерации е разпратена малка брошура, в която между другото се изброяват всички препарати и вещества, окачествени като допинг от специалната комисия за допингов контрол във връзка със зимните и летни олимпийски игри през тая година. Препаратите се групират в 4 раздела. Първо, средства, които стимулират психомоториката (увеличават дееспособността посредством преодоляване на умората) – амфетамин, кокаин и др. Второ, симпатико-миметичните амини, които стимулират вегетативната нервна система, какъвто е ефедринът. Трето, вещества, които стимулират централната нервна система с въздействие върху мускулите: лептацол, амифенацол, стрихинин и др. Четвърто, обезболяващи и упойващи средства като морфин, херoин и др. Този широк списък от препарати и вещества изисква съответна подготовка от лекарите, които ще придружават отборите, за да се избягнат недоразумения при предписване на лечебни средства за онзи спортисти, които се нуждаят от лекарска помощ.

●

За да направиш добра шейна за бобслей, не е нужна само черточна дъска. Американците на свой ред разбраха това, тъй като проектираният от тях боб въпреки хвърлените стотици хиляди долари на практика претърпя провал. За най-добри майстори в тая област минават италианците и швейцарците. Тая година в Швейцария се усъвършенствува нов тип шейна с алуминиев корпус, който се прикрепва към плъзгащата част с листов ресор отпред и с пружинен ресор отзад. Цялата конструкция тежи 160 кг – с една четвърт по-лека от италианския боб и с 8 см по-мясна. Предният капак е от пластмаса, а към корпуса могат да се прибавят допустимите тежести за увеличаване теглото на шейната, без да се нарушават изискванията на регламента. След успешните проби в края на 1971 г. новата конструкция ще бъде подложена на нови изпитания през втората половина на зимния сезон.

ПРИ НАЙ-СИЛНИТЕ В СВЕТА

Един предстоящ двубой на най-високо равнище, разговор за „шахматния живот“ и едно интервю – това са темите на днешната ни шахматна страница. Обект на нашето внимание са представители на страната, която притежава световните титли за мъже и жени (индивидуално и отборно), представители на съветската шахматна школа.

. . . Наскоро в Англия бе организиран открит шахматен турнир с интересна първа награда – триседмичен престой в Москва. А тъй като имаше двама победители, организаторите излязоха от трудното положение, като осигуриха двуседмично пътешествие и за двамата. Наградата привлече в турнира необикновено голям брой участници. Нищо чудно. Та кой ли шахматист не мечтае да попадне в „шахматната столица“ на света, да подиша въздуха на прекрасния шахматен клуб на „Гоголевский бульвар“, да види размаха на една шахматна организация, която няма равна на себе си, да се срещне с най-силните гросмайстори.

Всяко изказване, всяка проява на съветските шахматисти се следи с особен интерес. Днес думата е дадена на бившия световен шампион М. Тал и на най-голямата надежда Ан. Карпов.

ТРИТЕ НАЙ-СИЛНИ ШАХМАТИСТКИ В СВЕТА: ГАПРИНДАШВИЛИ, АЛЕКСАНДРИЯ И КУШНИР.

ЗА ТРЕТИ ПЪТ ГАПРИНДАШВИЛИ–КУШНИР

С право 1972 г. може да се нарече „високосна“ и за световните шахматни първенства. Ще видим мачовете за индивидуално първенство и олимпиадите за мъже и жени. „Спектаклите“ ще бъдат открити през април от жените – сегашната световна шампионка Гаприндашвили ще отстоява званието си срещу претендентката Кушнир.

Историята на световните първенства за жени е твърде кратка. Тя датира от 1927 г., когато започва триумфът на едно незабравимо име – чехкинята Вера Менчик. Неизменна победителка във всички състезания за жени, и то с убедително превъзходство, тя е чест гост и на най-силни международни турнири за мъже, където постига добри резултати и има победи над мнозина гросмайстори. Нейната трагична смърт при бомбардировка на Лондон в 1944 г. оставя вакантен „шахматния престол“ до края на 1949 г., когато в голям турнир Руденко завоюва титлата за СССР. Оттогава тя неизменно е притежание на съветска шахматистка.

Ето световните шампионки и техните резултати при завоюване или отстъпване на титлата:

ВЯРА МЕНЧИК 1927–1944 г.
1927 Лондон (турнир) 1. Менчик 10,5 т. от 11
1930 Хамбург (турнир) 1. Менчик 6,5 т. от 8
1931 Прага (турнир) 1. Менчик 8 т. от 8 (100%)
1933 Фолкстон (турнир) 1. Менчик 12 т. от 12 (100%)
1934 Ротердам: Менчик – Граф 3:1
1935 Варшава (турнир) 1. Менчик 9 т. от 9 (100%)
1937 Земеринг: Менчик – Граф 11,5:4,5
1937 Стокхолм (турнир) 1. Менчик 14 т. от 14 (100%)
1939 Буенос Айрес (турнир) 1. Менчик 18 т. от 19.
ЛЮДМИЛА РУДЕНКО 1950–1953 г.
1949–50 Москва (турнир) 1. Руденко 11,5 т. от 15
ЕЛИСАВЕТА БИКОВА 1953–1956 г.
1953 Москва: Бикова – Руденко 8:6.
ОЛГА РУБЦОВА 1956–1958 г.
1956 Москва (мач-турнир) 1. Рубцова 10 т. от 16.
ЕЛИСАВЕТА БИКОВА 1958–1962 г.
1958 Москва: Бикова – Рубцова 8,5:5,5 т.
1959 Москва: Бикова – Зворикина 8,5:4,5 т.
НОНА ГАПРИНДАШВИЛИ 1962– ?
1962 Москва: Гаприндашвили – Бикова 9:2
1965 Москва: Гаприндашвили – Кушнир 8,5:4,5
1969 Тбилиси – Москва: Гаприндашвили – Кушнир 8,5:4,5

Нашата световна шампионка с право може да бъде сравнена с Менчик както по убедителните резултати, така и по качество на игра. Тя също участвува в редица международни турнири за мъже и постига добри резултати. Мнозина даже считат, че е невероятно някой да победи Гаприндашвили в следващите десетина години. Но една шахматистка – Ала Кушнир – упорито съперничи сама и извърши истински спортен подвиг.

В 1969 г. Спаски заяви, че ако не победи Петросян, след като за втори път стана претендент, ще се откаже от борбата за титлата – толкова е голямо нервното напрежение на мачовете с претендентите и шампиона, че не вижда сила да се опитва за трети път да мине през „деветте кръга на ада“. Спомняме си участта на Бронщайн, Смислов, Тал. Победени във финалните мачове те дълго време не можаха да се оправят от психологическия шок, практически се отказаха от борбата за световно първенство и едва след няколко години започнаха да играят добре, а Болеславски въобще се отказа от активно участие в състезания.

Кушнир има изключително устойчива психика, за трети път премина през „ситото“. Най-напред победи в драматичен мач Затуловска (5,5:4,5) и после пребори да се срещне с Александрия, победила в другия полуфинал Лазаревич също с 5,5:4,5. Тогава в съветското издание „64“ се появиха две заглавия. Първото в червено: „Поздравяваме те с победата, Нана!“ И под него: „Колко пъти се е повтаряла това заглавие! И няма нищо чудно, у нас всички обичат Нана Александрия, тя е много популярна. И победите ѝ следват една подир друга“.

Второто заглавие на следващата страница беше в черно: „Ала също във финала!“ И съвсем скромно беше добавено: „Ала отново ще оспори правото си вече за трети срещу същ съветската шампионка Нона Гаприндашвили.“

Има ли смисъл да обясняваме коя от двете беше считана за фаворитка?

Не пребройдашата се оказаха твърде далече от истината. Нана беше просто разгромена с 6,5:2,5. За трети път Ала Кушнир ще застане срещу Гаприндашвили. Не е ли това истински спортен подвиг?

От техния последен мач минаха три години. През това време Гаприндашвили прекъсна за една година участието си в състезания поради майчинство, при завръщането си появяване през март 1971 г. на международния турнир в Белград бе безспорна – победи всичките си противнички, но само преди месец не можа да спечели купата на европейските шампионки. Нейната форма ще остане загадка, но без съмнение тя не е загубила нито едно от своите качества. Кушнир е разнообразила дебютния си репертоар, един показател за упорита работа, натрупала е опит и самочувствие. Всичко показва, че този път борбата ще бъде много оспорвана и не можем да си позволим никакви прогнози. Ясно е само едно – че и след титлата „Световна шампионка“ ще остане притежание на съветската шахматистка.

Д-р Николай МИНЕВ – международен майстор

ТОЙ ЗАПОЧВА С «е2–е4»

– Ще станете ли световен шампион?

Обърнах се с този категоричен въпрос към младия гросмайстор, без много да му мисля: редица шахматни авторитети – включително Ботвиник и Ейве – виждат в Анатолий Карпов един от вероятните притежатели на световната корона в недалечно бъдеще.

– Може би ще стана. Само че не през следващите 4 години – отговори той и с лека въздишка добави: – Страх ме е, че няма да е и през следващите осем.

– Защо?

– Има още много да уча. Нали помните неотдавнашната ми партия със Спаски. . .

На турнира в памет на Алехин младият Анатолий Карпов игра с белите срещу Борис Спаски – първата в живота му официална партия със световен шампион. Започна с любимия си ход на царската пешка „e2 – e4“ и в испанската партия получи по-добро развитие на фигурите. Световният шампион премина в защита.

– Имах по-добра позиция дори в момента, когато се съгласих на реми. Но не можех да не се съглася: нямах ясен план за действие.

Карпов е недоволен от себе си. Това е неудовлетворението на майстора, който е сътворил нещо хубаво, но не и прекрасно.

– Всяка партия може да се продължи по два начина – обяснява ми Карпов същността на своя стил, който самият той определя с една единствена дума: позиционен. – Първият е с красив тактически удар да породиш варианти, които не се поддават на далечно и точно пресмятане. Вторият е да използуваш явния позиционен натиск, който води до ендшпил с микроскопически шансове за победа. Естествено Михаил Тал би се хвърлил в неизвестността, в епицентъра на комбинационната буря. А аз без колебание бих избрал втория начин на игра. . . Ако противничкът ми предложи остра борба, не се отказвам от нея. Но в такива случаи, дори да победя, получавам по-малко удовлетворение, отколкото от партиите, изиграни по всички правила на стратегията с нейната неумолима логика.

Моят събеседник е 20-годишен. И изглежда още по-млад – като момченце. Тежи само 50 килограма и е висок 171 сантиметра. И ако в него има нещо възрастно“, това са очите: блестящи, големи, умни очи на вундеркинд.

Думата „вундеркинд“ не ме плаши. В детинството на Анатолий – той го е прекарал в уралския град на металурзите Златоуст – не е имало нито футбол, нито уличии сражения: само шахмат. Баща му го научил да играе на 4-годишна възраст. На седем години Анатолий покрил изискванията за трети разред, на осем – за втори, на девет – за първи. На 11 години е кандидат майстор, на 15 – майстор, на 19 – гросмайстор. А до 13-годишна възраст не е прочел нито една шахматна книга. . .

Както е нормално за един вундеркинд. Карпов завършил гимназия със златен медал. Сега е студент трети курс на Ленинградския университет. Следва икономика, усъвършенствува английските глаголи и смята да се залови с. . . испански. Иска да стане аспирант. . .

Най-близката му цел в шахмата? Да се класира за междузоналния турнир на претендентите. И Карпов е съвсем близо до тая цел. Като бивш световен шампион за юноши, тая година му предстои мач със сегашния шампион – швейцареца Хуг. Победителят ще участвува в междузоналния турнир.

Анатолий Карпов покри изискванията за гросмайсторско звание на турнира през 1970 г. в Каракас. След това уверено спечели първенството на РСФСР и се класира на 5-7-о място във финала от първенството на СССР, които по своята представителност не отстъпва на най-големите международни състезания. А през 1971 г. бе пръв в полуфинала за първенство на страната и четвър във финала. . .

Нека поприказваме още малко с го.

– Вашата най-добра или най-люби партия?

– Още не съм я изиграл.

– Ще ви задам другояче въпроса: от партиите ви най-ярко превъпл ва основните насоки на вашия стил

– Струва ми се, партията с Шв Андерсон на юношеското светов първенство. Той беше един от фа ритите. Днес е гросмайстор. То знае, започнах с „e2 – e4“. Испан партия.

– Прогнозата ви за мача Спаск Фишер?

– Спаски ще победи. Разбира се, не играе както по време на турнир памет на Алехин. Спаски е неподра ем в мителшпила. Като шахматис той е по-разностранен от амерли ца. Струва ми се, че Фишер е по-доб техник, особено в ендшпила. Дока играе, той умее да се абстрахира всичко, което няма връзка с парт ма. Но Спаски ще спечели – много ким мова.

– Шахматното ви кредо?

– Мисля, че е рано да отговарям такива въпроси. Но съм убеден: шах тистът трябва да бъде интелект лец, разностранно образован, разв човек. Неговият свят не бива да е творен само в границите на ш мата. . .

И още няколко щрихи към порт та. Анатолий Карпов обожава ром тичните поеми на Лермонтов, но о бено по време на турнирите обича по-лекото, развличащо четиво. Съ ра пощенски марки в две тематич колекции: „Марките Съветския съ след 1918 година“ и „Спорт и космо В колекцията на гросмайстора и около 15 хиляди марки. . .

Алексей СРЕБНИЦ

М. Тал: Е, Леонид Хенрикович, започвайте пръв – така да се каже, имате белите фигури. . .

Л. Зорин: Щом е така, избирам открито начало. Живеем във време, когато интересът към шахмата бързо расте. Увлечението към него приема истински огромни размери. Но какъв е според вас характерът на това увлечение? С какво шахматът занимава толкова хората? С това, което го характеризира като творчество, или със своята спортна страна?

М. Тал: Вие сте абсолютно прав, интересът към шахмата расте всеки ден, но аз не съм уверен, че този интерес отразява винаги едно безкористно възхищение. Интересът към шахмата се определя и от страстите, които кипят около него, и от това, че заедно с признатата хегемония на съветските гросмайстори се намери техен достоен съперник. Неговите успехи безспорно изостриха вниманието на всички към нашето изкуство.

Л. Зорин: Вие нарекохте шахмата изкуство. Мисля, че с това определение трябва да се съгласят дори тези, които доскоро го считаха само за игра. Не може да се говори, че е само игра, щом в резултат на нея се раждат

В първия си брой за 1972 г. вестник „Литературная газета“ помества рия интересни диалози. Един от тях е посветен на шахмата. Разговора сй во ли известният журналист и сценарист Леонид Зорин и бившият световен ш пион по шахмат Михаил Тал. Тема:

ТАКЪВ Е ШАХМАТНИЯТ ЖИВОТ..

произведения на изкуството – партии, които живеят столетия, към които се връщаме постоянно, които всеки път предизвикват у нас нови естетически чувства. В шахмата е силен логическият елемент. Но нима не е така и в изкуството? Може би ни смущава състезателният характер на шахмата – това, че той винаги е борба?

М. Тал: А един конкурс между пианисти не е ли борба?

Л. Зорин: Целият ни живот, както се пее в песните, е борба. В този смисъл шахматът е отличен модел на живота.

М. Тал: Скоро срещнах тези думи в ноемврийската книжка на списание „Изкуство кино“ – във вашия сценарий „Гросмайстор“.

Л. Зорин: И така борбата (или както казват драматурзите, конфликтът) никак не е противопоказана на изкуството. Какво е бъдещето на шахматното изкуство според вас?

М. Тал: Това е доста сложен въпрос, едва ли е възможно да се отговори едностранно. Както се казва, „модата се прави от кралете“. Утре може да се появи нов феноменален шахматист и развитието на шахмата да тръгне по друг път. Ако говорим за днешния шахмат, според мен се засилва прагматичната тенденция. Наскоро завърши турнирът в памет на Алехин, четири души не загубиха нито една партия. И ако в същото време не бяха направили по около петнадесет ремита, може би трябваше да ги поздравим. Не желая ни в най-малка степен да омаловажавам техния успех, но „раните“, които получи Корчной, заслужават не по-малко уважение от наградите на първенците. Алехин, Ласкер, Ботвиник играеха безкомпромисно във всяка партия. . .

Л. Зорин: Всеки голям шахматис внася в играта нещо свое, характер само за него. Как бихте определи вие новото, което внесе Фишер?

М. Тал: Вярвате ли, не ми е леко отговоря. Той просто отлично зн че при всяко положение на шахмат та дъска има най-силен ход.

Л. Зорин: Това знам и аз.

М. Тал: Но Фишер умее и да нами този ход!

Л. Зорин: Може би причината за говите успехи, освен в големия п ланът, се крие и в особеностите на р рактера му? Неведнъж сме чели за го, че е аскет, отказал се от много б га на живота в името на шахмата, е фанатик, способен да се занимава шах по дванадесет часа на денонощ то. . .

М. Тал: Страхувам се, че ако нов торството ни се крие в начина на ж вот, той няма да има много после ватели.

Л. Зорин: Време е да споменем Спаски. Сега неговото име е в цент ра на вниманието на всички. Кой не се пита какъв ще бъде изходът с предстоящия двубой?

М. Тал: Аз не се страхувам да ка че според мен шансовете на Спаски за предпочитане. Относително скро ното място (в една компания с ме което той зае на турнира в памет Алехин, не говори почти нищо. Очев но той не показа нищо от това, кое е подготвил или подготвя за бъдещ мач. Спаски имаше съвсем други за чи в този турнир. Разбира се, той н в най-добра форма, но има достат но време, за да бъде във форма, когат се срещне с Фишер. А освен това е д добър психолог – нещо, което не мо да се каже за Фишер.

ФУТБОЛЪТ В БЛИЗКИ И ДАЛЕЧНИ СТРАНИ

ЮГОСЛАВИЯ ПРЕДЛАГА:

24 ОТБОРА ВЪВ ФИНАЛИТЕ ЗА СВЕТОВНО ПЪРВЕНСТВО

На 7 февруари в Бейрут ще се състои поредното заседание на организационния комитет на световните първенства – спомагателен орган на ФИФА. Между другото отново ще бъде поставен въпросът за увеличаване броя на участниците във финалния кръг. Подобни предложения бяха правени и в миналото, а мотивировката на авторите им заслужава внимание: първо, ще се даде възможност на повече страни от Азия и Африка да изпратят своите най-добри футболисти на моя висок спортен форум, което безспорно ще се отрази благоприятно върху развитието на футбола в тия континенти; второ, в рамките на финалния кръг ще се играят по-голям брой мачове, а това ще донесе допълнителни приходи на организаторите, на участниците и на ФИФА; трето, ще се сложи край на изострилото се напоследък съперничество между Европа и Южна Америка за получаване на повече места във финалния кръг.

Въпреки здравия смисъл на всички тия мотиви, когато през декември 1970 г. в Амина въпросът бе поставен на гласуване, представителите на повечето национални федерации се обявиха против. Така за световното първенство през 1974 г. в ГФР бе запазен досегашният брой на участниците – 16.

Домакин на финалния кръг през 1978 г.е Аржентина – една страна, в която футболът е на голяма почит. Преди време аржентинците сами предложиха на ФИФА да помисли за реформи в системата на турнира, като заявиха, че са готови да посрещнат не 16, а 32 отбора – чрез един предварителен квалификационен тур техният брой лесно може отново да бъде доведен до 16, ако не се възприемат по-съществени изменения в схемата на финалния кръг. Буенос Айрес разполага с десетина стадиона, чийто капацитет е от 60 до 100 хиляди зрители, и за организирането на такъв гигантски турнир няма да има сериозни пречки.

Най-новото предложение в моя смисъл изхожда от Югославия. Югославският проект е бил изложен пред Стенли Роуз от председателя на международната комисия към Югославската футболна федерация д-р Михайло Андреевич и в общи линии се свежда до следното:

- *Във финалния турнир за световно първенство през 1978 г. трябва да участвуват 24 отбора.*
- *По континенти участниците ще се разпределят така: Европа – 12 отбора, Южна Америка – 5, Африка – 2, Азия – 2, Северна и Централна Америка – 2, Австралия и Океания – 1.*
- *За финалния кръг автоматически ще се класират: световният шампион от 1974 г., домакинът на първенството през 1978 г. (Аржентина) и победителите в континенталните шампионати за 1976 г. – общо 8 отбора.*
- *Останалите 16 участници във финалния кръг ще бъдат определени с помощта на квалификационни срещи.*
- *Финалният кръг през 1978 г. ще започне с един предварителен етап, в който участвуващите 24 отбора ще бъдат разпределени по жребие в осем групи по три отбора. В групите ще се играе по системата „всеки срещу всеки", а за следващия етап ще се класират първите два отбора от всяка група – отпада само последният.*
- *Останалите 16 отбора ще образуват 4 групи по 4 отбора, в които ще се играе също по системата „всеки срещу всеки".*
- *За заключителния етап от борбата ще се класират победителите в четирите групи, като за мачовете между тях могат да се възприемат различни варианти, но в никакъв случай в рамките на целия финален кръг няма да се играят по-малко от 44 мача – с 10 повече, отколкото през 1974 г.*

Според д-р Андреевич двете най-големи предимства на предлаганата система са, че: от една страна, ще бъдат задоволени претенциите на „второстепенните" континентални федерации, които автоматически добиват право на поне един представител във финалния кръг, а от друга страна, ще се повиши интересът към континенталните шампионати. Югославският печат съобщава, че председателят на ФИФА Стенли Роуз се е отнесъл твърде благосклонно към това предложение и то ще бъде основно проучено.

УСТРЕМЪТ НА ДАРИО ЧЕСТО БИВА СПИРАН ПО НЕПОЗВОЛЕН НАЧИН. ...

ДОСТОЙНСТВАТА НА «АТЛЕТИКО»

Близо 10 хиляди от най-запалените привърженици на „Атлетико Минейро" – скромния доскоро клуб от Бело Оризонти – поеха по дългия път за Рио де Жанейро с две мечти: да видят след моя последен мач коронясването на любимия си отбор и години наред да повтарят с гордост: „Бях на „Маракана", когато нашият „Атлетико" стана пръв официален шампион на Бразилия!" И не съжаляваха за изминатите километри. . .

В общо 27 мача по време на равностойната и трудна шампионатна борба „Атлетико" постигна 12 победи, 10 равни срещи и само 5 пъти напусна терена огорчен. Към моя баланс, който в бразилските условия говори за изключителна стабилност, се прибавя и едно друго постижение – отборът завърши първенството без нито един отстранен от игра футболист. За Бразилия това също значи много.

Едно от основните достойнства на „Атлетико" е добре балансираният му състав. „При нас – казва треньорът Сантана – няма нито „звезди", нито „галени деца". Има приятелство, взаимно уважение и. . . дисциплина. Силата на отбора е преди всичко в неговия дух."

Теле Сантана е 40-годишен, бивш играч на „Флуминенсе". Ценителите на футбола в Бразилия го помнят добре в ролята на организатор в средата на терена – помнят изобретателната му и преди всичко проста игра, изчистена от излишни жестове, ненужни пасове и безцелен дрибъл. Един от малкото бразилски футболисти, които си позволяваха лукса да бъдат семпли и същевременно ефикасни. Най-голямата заслуга на треньора Сантана е в това, че успя да предаде своя стил на целия си сегашен отбор. Не случайно мнозина сравняват „Атлетико" с големите европейски отбори – имат предвид маниера му на игра. И тук от време на време блясва фойерверкът на самоцелното техническо изпълнение, но това е инцидент, изключение от правилото. Единадесетте на терена мислят преди всичко за общата игрова организация, за доброто групиране в защита, атакуват бързо и опростено, без страх влизат в остри единоборства. А това са все качества на футболистите от стария свят, не и на бразилците. . .

Кои са все пак най-известните имена в отбора?

По навик да започнем от вратаря. Той се казва Мазуркевич – уругвайският национален вратар Мазуркевич, който бе закупен неотдавна от „Атлетико" в неразборията на всеизвестните стачни вълнения. Но мая стъпка на клубното ръководство съвсем не означава, че Ренато, който стоя на вратата през целия сезон, заслужава да седи на резервната скамейка.

Двама от останалите – централният защитник Вантуир и централният нападател Дарио – влизат в състава на бразилския национален отбор, който ще се готви за „Малкото световно първенство". Особено внимание заслужава Дарио – голмайсторът на първенството. Снажен и енергичен (183 см, 80 кг), 25 -годишният чернокож нападател не се отличава с особени технически способности според бразилските разбирания, но е изключително самоотвержен и пробивен. Между другото той е и един от малцината бразилски реализатори, които са истински опасни в играта с глава.

Футболисти от международна класа, напълно узрели за националния отбор, са десният защитник Умберто Монтейро, „стоперът" Граметe, полузащитниците Рамос и Вандерлей. Последният се слави не само с това, че е от Трес Корасоес – родното място на Пеле. . .

Когато нахвърлят щрихите на завършилия футболен сезон, бразилските специалисти са единодушни: „големите" от Рио и Сан Пауло има какво да научат от момчетата на Теле Сантана. . .

Още по-щедри в комплиментите си са съотборниците на вечно засмения момък, които още отсега го наричат „белия Пеле" – заради непринуденото владеене на топката, острия усет към играта, реализаторските качества и чувството му за колективизъм. Обичат го, защото е скромен и амбициозен. Чуйте думите на Питър Рафърти, централен защитник и капитан на „Дистълери": „Когато пропусне гол, дори от най-невъзможна позиция, кой знае защо Мартин винаги се извинява на съиграчите си. . . Той непрекъснато опитва нещо ново и когато не успява да изпълни замисленото, страшно се ядосва, стреми се да го направи по-добре следващия път. И обикновено го прави."

В британския футбол има писани и неписани закони. Един от неписаните започна да действува много бързо. Към Мартин О'Нейл проявиха апетит редица английски клубове: „Лийдс", „Арсенал", „Престън", „Ковънтри" и. . . „Хъл Сити", където треньор е другият О'Нейл – Тери О'Нейл, сегашният селекционер на североирландския национален отбор. „Дистълери" не бързаше да се разделя със своята нова „звезда" – знаеше, че след време ще може да получи по-крупна сума. Но когато изневиделица „Нотингам" предложи 75 хиляди долара, съблазънта бе твърде голяма. И през декември Мартин облече новата фланелка. Ако не друго, за него това означава поне по-големи възможности да расте във футбола. А ще бъде по-близо и до очите на съименника си Тери, който вече е решил да го изпробва в състава на националния отбор на Северна Ирландия.

МАРТИН О'НЕЙЛ

НОВА «ЗВЕЗДА» В СЕВЕРОИРЛАНДСКИЯ ФУТБОЛ

Той е само 19-годишен, но вече му предричат голямо бъдеще. Прояви се през септември по време на двубоите с „Барселона" в турнира на носителите на национални купи. Неговият клуб „Дистълери" отпадна от борбата още в първи кръг – както и североирландските представители в другите европейски турнири. Но испанските футболни коментатори, които наблюдаваха О'Нейл на терена в Барселона, се отнесоха с уважение към младия студент по право – писаха, че е играл „мача на живота си". Североирландските специалисти побързаха да оспорят точността на тая фраза – според тях Мартин бе изиграл не „мача", а „един от мачовете на живота си". . .

С НЯКОЛКО ДУМИ

- **Швеция, Дания и Норвегия проучват възможностите за създаване първенство на скандинавските страни, в което да участвуват най-добрите клубове – 6 шведски, 4 датски и 2 норвежки.**
- **Мачовете в предварителните групи за европейско първенство – общо 95 на брой – са били наблюдавани непосредствено от 2 833 536 зрители.**
- **На треньорския семинар в Лима, където бе поканен като лектор, Хелмут Шьон заяви, че след световното първенство през 1974 г. ще напусне поста си треньор на западногерманския национален отбор. Между другото той каза, че вече няма да използува ветераните Зелер, Хьотгес, Шулц, и Шнелингер.**
- **Улрих Льофевър, ляв краен нападател на „Борусия" (Мьонхенгладбах), бе обявен за спортист № 1 в Дания през 1971.**
- **Обединението на италианските футболни съдии реши, че занапред при контузия на играч на терена в никакъв случай няма да се допускат лекарите и масажистите на отборите. Когато футболистът има нужда от медицинска помощ, съдията ще даде нареждане да бъде изнесен извън очертанията на игрището.**
- **Бразилецът Диди е подновил договора си като треньор на аржентинския клуб „Ривър Плейт".**

ГОЛЕМИТЕ ГОВОРЯТ

ДЖЕКИ СТЮАРТ:

НЯМА ДА СЕ СЪСТЕЗАВАМ ДЪЛГО...

Той е 33-годишен шотландец. Избрал си е твърде опасен начин за печелене на пари – професията на автомобилен пилот. Надпреварата за повече успехи, а оттам и за повече печалби, в която са сѐ увлекли автомобилните фирми-производителки, в някои случаи струва най-скъпо на самите състезатели. Всяка година по пистите се разиграват истински трагедии, гинат хора ...Затова тая дисциплина от автомобилизма – състезанията на така наречената „формула 1", в която Джеки Стюарт е световен шампион за 1971 г. – е съвсем чужда на нашите разбирания за спорта. Но ако се помъчим да забравим всичко това, ако погледнем нещата през друга призма, трябва да признаем мъжеството и голямото умение на пилотите, от които се изискват високи физически и морални качества в непосредствената борба върху бетонната писта. Тъкмо затова името на Джеки Стюарт намира място сред най-добрите спортисти в света за 1971 г., определени от анкетите на редица чуждестранни телеграфни агенции и спортни издания. Нека видим какво мисли той за себе си и за своя спорт, отговаряйки на куп въпроси, зададени му от читателите на френский вестник „Ekun".

– Кога дебютирахте в състезания?

– Страстта от автомобилните състезания наследих от по-големия си брат. Той беше отличен състезател до деня, когато един инцидент го извади от строя. . . Когато започнах да се състезавам, бях на 23 години. Работех в сервиза на баща ми. Бях ремонтирал колата на един клиент, който ми предложи да я пилотирам в предстоящите състезания. Приех. Това беше през 1961 г. Така започна всичко.

– За какво мислите на старта на голямо състезание?

– Опитвам се да не мисля за нищо, избягвам възможните вълнения. Правя усилия да отстраня всякакво напрежение и нерви. Когато постигна това, готов съм да вляза в ритъма на състезанието още с падането на стартовото флагче.

– Кой е най-големият ви недостатък на автомобилист? И най-голямото ви качество?

– Имам много недостатъци и ми е трудно да назова само един! Най-големият проблем за всеки пилот е да се състезава с равномерно изразходване на силите, за да може с еднаква скорост да преминава вираж след вираж, завой след завой, обиколка след обиколка. Положил съм много усилия да развия концентрацията си и преди всичко мочността, които са ключ към постоянството. Най-голямото ми качество е, че познавам границата на собствените си възможности – граница, която никога не бива да се преминава.

– Какви щяха да бъдат шансовете ви да станете световен шампион, ако Джим Кларк беше жив?

– Щеше да е твърде трудно, защото Джим Кларк беше наистина най-добрият пилот, когото съм срещал. Но не може да се отговори точно на такъв въпрос. Както не може да се отговори на въпроса, дали Кларк щеше да е шампион в конкуренция с Фанджо. . .

– Кой пилот ви е направил най-силно впечатление? От кого се страхувате най-много? Кой ще играе значителна роля в бъдеще?

– От пилотите, с които съм се състезавал, най-добри бяха Джим Кларк и Риндт. Сред другите, които не съм виждал в действие, за най-добри смятам Фанджо и Мос. Колкото за мези, които ще играят главна роля утре, мисля, че това са Север, Петерсон, Фитипалди и Икс. Разбира се, не в посочения ред.

– Правите ли редовно физически тренировки?

– В разгара на сезона нямам нито време, нито нужда да тренирам. Нуждая се само от почивка – физическа и психическа. Използувам всеки случай, за да се възстановявам. Но когато прекъсвам състезанията за няколко седмици, тренирам сериозно. През зимата се занимавам с гимнастика, спазвам строг хранителен режим.

– Защо се състезавате?

– Просто защото обичам. Това е нещото, което правя най-добре и което ми доставя най-голямо удоволствие. Но ако трябваше завинаги да си остана пилот, състезанията нямаше да са ми толкова приятни. В автомобилизма виждам средство за прехвърляне на друг жизнен път. . .

– Коя е най-хубавата писта в света? Коя предпочитате вие? И коя обичате най-малко?

– Най-хубавата и безспорно най-трудната е Нюрбургринг. Най-много предпочитам пистата в Монте Карло, но не само заради самата нея, а и заради атмосферата, която обкръжава състезанието. Пистата, която обичам най-малко, е може би Брандс Хач, където никога не съм пилотирал добре, дори когато съм побеждавал. Не обичам и Спа, която иначе подхожда доста на личните ми качества. Но това е писта, която навява трагични спомени, която трябва да забравим. . .

– Какво мислите за гибелта на Родригес и Сиферт? Как се чувствувате, когато един приятел си отиде по този начин?

– Светът на автомобилните пилоти е твърде дружен. Сближава ни и фактът, че всички правим едно и също, че зависим от едни и същи фактори. Да видиш как умира човек с твоята професия е твърде тъжно и потискащо. За нещастие доста често ставаме свидетели на такива неща. . .

– Кога смятате да прекъснете състезателната си дейност?

– Не знам точно кога, но не смятам да се състезавам твърде дълго. Може би ще спра в края на 1972 или 1973 г. Едно е сигурно – ще прекъсна да се състезавам, когато намеря дейност, която ще ме задоволи напълно и ще ми даде подходящ живот. Но засега напразно търся такава дейност. . .

КОЛОНАТА ОТ СЪСТЕЗАТЕЛНИ КОЛИ Е СПРЯЛА (СНИМКАТА ВЛЯВО). НА ПИСТАТА Е СТАНАЛО НОВО НЕЩАСТИЕ. БЕЗМИЛОСТНИТЕ ПЛАМЪЦИ ОТНЕМАТ ЖИВОТА НА ДЖО СИФЕРТ.

СЪВСЕМ ПО АМЕРИКАНСКИ

След продължителна анкета американският журналист Стив Кеди е публикувал в „Ню Йорк таймс" материали, в които заключава, че измамата и мошеничеството са толкова разпространени в спорта, колкото зрителите въобще не могат да си представят. . .

Наистина Кеди някъде бърка. Той твърди, че е „трудно да се направи разлика между обикновените и нормални трикове и финтове и забранената измама". Това направо е непонятно. Защото умението да бъде заблуден противникът, да му бъде насочено вниманието в една насока, за да му бъде нанесен честен и по всички правила на спортната етика удар другаде, е част от високото спортно майсторство. И едва ли някой вижда (и може да види!) нещо лошо в чудесния финт на Пеле; в умението на съветските хокеисти да създадат впечатление, че поставят ударението върху една част от игрището, за да използуват точно онази, в която най-малко ги очаква съперникът; или в майсторството на всеки голям шахматист изведнъж да пренесе атаката си от царския на дамския фланг. . .

Иначе „Ню Йорк таймс" доказва в анкетата си познати истини. Кой не знае, че „измамата може да бъде дело и на самите спортисти, и на цели отбори, и на треньори, и дори на съдии"? Нима не е всеизвестно, че „мошеничествата зависят от степента на целите, които се преследват". Подобни примери от американската спортна действителност има много. Знае се и за угодените боксови срещи, и за нагласяване на всевъзможни други резултати, за намесата на гангстерите в спорта.

Лошото е, че Кеди и „Ню Йорк таймс" пропускат да отбележат, че това е явление на американския спорт, а не на спорта въобще. Още по-лошо е, че Кеди и вестникът искат спортните социолози да се занимават именно с този проблем вместо с професионализма, връзката на спорта с политиката, расовата дискриминация и непристойните прояви – все явления, които стават с всеки ден по-характерни за целия капиталистически спорт.

Но стилът е съвсем американски. . . На повърхността се изважда една злина, най-често помаловажната, за да се забравят големите, типичните злини. . .

Огнян БОЕВ

ФАВОРИТ

Дик ФРЕНСИС

– Кажи ми, Сцила, той имаше ли някакви неприятности напоследък?

– Защо питаш? – Въпросът ми я порази.

– Имаше ли някакви неприятности?

– Не, никакви.

– Да е бил разтревожен от нещо? – настоявах аз.

–Не. Ти мислиш, че е бил разтревожен, така ли?

–Не – казах аз. И това беше истина. До самото си падане майор Дейвидсън беше същият, какъвто винаги съм го знаел – весел, уравновесен, положителен. Той беше щастлив притежател на красива жена, три очарователни деца, голяма къща от сив камък, порядъчно състояние и най-добрия кон за надпреследване с препятствия в Англия. Щастлив човек. И колкото да се ровех в паметта си, не можех да си припомня нищо изкривено в моя образ.

– Тогава защо питаш? – Сцила ме погледна право в очите.

Разказах и колкото можех по-предпазливо, че падането на Бил не е обикновен нещастен случай. Споменах за телата и разследванията на инспектор Лодж.

Тя седеше поразена, неподвижна.

– О, не – каза тя. – Не, не, не може да бъде!

И сега, докато отивах към кантара на Пламптънския хиподрум, си припомних изплашеното й лице. Тя престана да възразява срещу участието ми в състезанията. Онова, което й бях разказал, пропъди всички други мисли от главата й.

Една тежка ръка се отпусна върху рамото ми. Добре я познавах – ръката на Пит Грегори, треньор на коне, едър мъж, който вече бе започнал да пълнее и оплешивява, но на времето е бил най-великият човек, слагал някога крака си в стремето на състезателен кон.

– Хелоу, Алан, момчето ми, радвам се да те видя! Вече записах тебе и коня ти във втората гара.

– Как е той? – попитах аз.

– Добре е. Но още не е трениран достатъчно. – Безнадежден бе влязъл в конюшнята му едва преди месец. – Чак след време ще можем да очакваме нещо по-сериозно от него.

– О'кей – казах аз.

–Видя ли падането на Адмирал в Мейдънхед? – неочаквано попита Пит. По това време той беше в Ирландия, купуваше кон и се бе върнал предния ден.

– Да. Бях на около десет конски дължини зад него.

– И какво?

– Как какво?

– Какво стана? Защо е паднал? – в гласа му имаше настойчивост, каквато трудно можеше да се очаква при подобни обстоятелства. Погледнах го. И някакъв непонятен инстинкт ме накара да се престоря, че нищо не знам.

– Просто падна – казах аз. – Когато стигнах до препятствието, Адмирал лежеше на земята, а Бил беше под него.

– Излиза, че Адмирал е скочил неправилно?

– Не можах да видя. Трябва да е закачил горния край на оградата. – Това беше твърде близо до истината.

– Нямаше ли нещо друго там? – Очите на Пит гледаха толкова остро, сякаш се мъчеха да проникнат в мозъка ми.

– Какво друго? – отбягнах аз прекия отговор.

– Друго. . . – Напрегнатото му очакване изчезна. – Е, щом не си видял нищо. . .

Докато крачехме назад, изпитвах неприятно чувство, задето не му бях казал истината. Но той беше прекалено настойчив и неспокоен. Знаех, че Пит не е от хората, които могат да осакатят кон; а още по-малко собствения си приятел, но защо се зарадва така, когато повярва, че не съм забелязал нищо?

Реших да го попитам какво мисли самият той и после да му разправя всичко, когато изведнъж Пит заприказва за друго:

– Не смяташ ли да участвуваш в любителското състезание, Алан? – Той стана насмешлив както винаги.

– Не – отговорих аз. – Виж какво, Пит. . .

Но той ме прекъсна.

– Отпреди 5–6 дена в конюшнята ми има нов кон. Записахме го за днес. Дорест жребец. Чудесно животно според мене. Докарали са го от някаква малка конюшня и собственикът много иска конят му да участвува в днешните състезания. Опитах да ти се обадя по телефона тая сутрин, но ти вече беше излязъл.

– Как се казва? – попитах аз, защото знаех, че всички тия предговори на Пит бяха средство да ме въвлече в някаква авантюра.

– Поднебесен.

– Не съм чувал за него. Какво е направил?

– Нищо особено. Та той е още млад. . .

– Казвай, казвай какво е направил!

Пит въздъхна и се предаде.

– Участвувал е само два пъти в състезания, миналата есен. Не е падал, но. . . и двата пъти хвърлил ездача. Тая сутрин добре прескачаше учебното препятствие. Мисля, че лесно ще се справиш с него, а сега това е най-важното.

– Пит, хич не ми се иска да ти откажа. . . – започнах аз.

– Собственичката му толкова много се надяваше, че ще п емеш! Това е първият й кон. . . Да знаеш само колко е развъл вана! Казах и, че ще те помоля. . .

– Не, не искам. . . – отново започнах аз.

– Поприказвай поне с нея – каза Пит.

– Нали разбираш, че ако поприказвам с нея, много по-труд ще ми е да откажа.

Пит не отричаше това.

– Пак ли е някаква нещастна стара дама, болна от неизле ма болест, която иска да изпита още мъничко удоволств преди печалния си край? – попитах аз.

Такава беше трогателната история, с чиято помощ нео давна Пит ме бе убедил да се състезавам с един кон, който н как не ми харесваше. Впоследствие често виждах старата да на хиподрума. Както изглежда, неизлечимата болест и печ ният край не бързаха особено много.

– Не е никаква нещастна стара дама – каза Пит, погле встрани и кимна на някого.

С крайчеца на окото си видях, че към нас се приближава каква жена. Вече бе късно да бягам.

– Мис Елери-Пен, това е Алан Йорк – представи ме Пит.

Предадох се, преди тя да каже дори дума. И изтърсих:

– Ще бъда щастлив да се състезавам с вашия кон.

Тя беше красавица. Имаше правилни черти на лицето, десна кожа, засмени сиви очи и блясъкави черни коси, които спускаха почти до раменете. И беше свикнала да прави впе тление. Но нима човек можеше да я обвинява за това?

Пит каза:

– Тогава всичко е наред. Ще те запиша при аматьорите В четвъртата гара.

И се запъти към кантара.

– Толкова се радвам, че се съгласихте – каза девойката. Тоя кон ми е подарък за рождения ден. Чичо Джордж е прекрас човек, но е малко странен: даде обява в „Таймс", че иска да ку състезателен кон. Леля казва, че е получил петдесет предлож ния и е купил тъкмо моя кон, защото харесал името му. Чи Джордж смята, че е много по-забавно да ти подарят за рожд ния ден кон вместо традиционната бисерна огърлица.

– Вашият чичо е очарователен човек!

– Да, но е трудничко да се живее при него.

– А вие при него ли сте? – попитах аз.

– Да. Моите родители са се развели много, много отдавна

– Извинете.

– Няма нужда от съболезнования. Аз изобщо не помня ба си и майка си. . .

– Тогава излиза, че чичо Джордж отлично е изпълнил задъл ма си – казах аз, като я гледах с нескрито възхищение.

Тя прие това като нещо съвсем естествено.

– По-скоро леля Даб. Тя е малко по-практична. Изобщо и ко мата са очарователни.

– Тук ли са сега? – попитах аз.

– Не – каза мис Елери-Пен. – Чичо Джордж каза, че след к то ме е въвел в нов чудесен свят, населен със смели и очаров

СВЕТОВНИЯТ РЕКОРД НА СЛИЧЕНКО

Отделяше ни само бариерата на случая. Защото срещите ми с него започнаха твърде отдавна. Знаех това име, търсех неговото изкуство, в което, струваше ми се, е скрит и оцелял един особен свят. . .

Името на Николай Сличенко е на път да се превърне в легенда за страстните почитатели на естрадата. В Алма Ата научих, че плочите му са едва ли не апокрифни. Да си достава една от тях ми помогна единствено нашата всесилна „Плиска"! Москва ме срещна с театъра, в който той играе, единствения цигански театър в света – „Ромен". Не можах да го видя – беше на турне, което му донесе изключителен успех в претенциозната парижка „Олимпия". Залата, станала Мека за майсторите на естрадното изкуство, беше аплодирала всяка вечер в продължение на два месеца този „фамозен, гъвкав като камшик руснак". Чух го в Одеса. Слушах песните му, благоуханни и слънчеви, с онова плахо страхопочитание, което е утайка от всяко извънредно силно впечатление. Усещах ги като пъстрооки, пъстрокрили цветя, виждах в тях „самоварното злато" на огньовете и още много странни, нови и стари неща.

А сега Сличенко е в София! Софийската младеж го покани и той дойде да раздели с нея веселието на новогодишните празници. И така най-после имах възможността да разговарям с него.

У Сличенко, оказва се, няма нищо „езическо". Сприхави вежди, но омекотени от вечната усмивка на дяволито дете. Здрава, спортна фигура. Необикновен, малко напевен глас, смесил мелодиката и интонациите на няколко езика. Открит, темпераментен поглед. Човек, който покорява със самото си присъствие. Човек неспокоен, търсещ, изпълнен с енергия и творчески порив.

– Сцената – това е моят живот! Не бих могъл да си представя нито ден извън песента, извън моята професия – казва Николай Сличенко.

Дори семейството – жена му, заслужилата артистка на РСФСР Тамила Агамирова, и децата му – просто живеят с него на сцената!

Питам го какво го е довело в театъра: детска мечта, вяра в някакво предопределение, талант? Сличенко се замисля за миг и отговаря, че появата си в театъра дължи на един непреодолим стремеж, на страстно желание, появило се от най-ранни години, и на. . .

смелост. На смелостта да отидеш и да кажеш: аз мога да играя и пея! Но и на таланта – мисля си аз, на таланта, който гори, пламти и води човека към творчески висини.

Големият артист си спомня с вълнение своята първа централна роля. Споменава блестящия актьор Сергей Шишков, който всъщност му е дал „пътен лист" за сценичния живот. Било по време на турне. Пътували с автобус за някакъв град в Подмосковието. И до него, начеващия артист, седнал Шишков. Поговорили за разни неща и изведнъж („Сам не зная откъде у мен тази смелост!") Сличенко помолил Шишков да се престори на болен, за да може на негово място да опита силите си. Изглежда, Шишков е бил не само голям актьор, но и голям човек с проницателен поглед. Линейката пристигнала веднага. . . Билетите били продадени, спектакълът – пред провал! И Сличенко излязъл на сцената. За да накара всички да повярват в него и да го обикнат.

Днес двадесетте творчески години в „Ромен" са достатъчно доказателство за таланта му. За това време той създаде повече от сто роли, във всяка от които остави и нещо свое, частица от своята душевност. . .

Но какво общо има всичко това със „Старт", със спорта? Защо в колоните на едно спортно издание се отделя толкова място за един артист? Най-добрият отговор на тези въпроси можем да намерим в думите на самия Сличенко:

– Струва ми се – казва той, – че между спорта и изкуството има много общи неща. Артисти и спортисти си приличат по това, че раздават на хората всичко хубаво, което крие мъхната природа. И щастливи са онези от тях, които имат какво да дадат. В изкуството творецът търси на всяка цена най-силната изява, най-високото постижение. Същото прави и спортистът. А победата – тя е награда за положения труд, тя е и радост за почитатели и привърженици.

Това не са само думи. В действителност Сличенко има доста приятели между големите спортисти. Особено близък му е Андрей Старостин. А с Брумел и Старшинов има много приятелски срещи, за които разказва с особено чувство.

– От Брумел се уча на мъжество, макава воля трябва да има всеки творец! От Старшинов – как да се трудя, как да вървя към виртуозност и майсторство! Моите приятели спортисти ме научиха да карам ски и кънки, а за една роля ми беше необходимо да овладея и ездата. . . Вярвам, че всички мъже по природа са спортисти. Спортът ми помага да съм във форма. Без него едва ли бих издържал високата натовареност от концерти и турнета.

Разказах му, че пред националния ни стадион има възпоменателна плоча, на която е отбелязан денят, в който Брумел мук постави световен рекорд. И Сличенко веднага тръгна към стадион „Васил Левски". Денят бе приветлив, хората вървяха усмихнати. . .

– Прекрасна е вашата страна – каза Сличенко, – българите ще останат в сърцето ми със своето гостоприемство и сърдечност.

Питам Сличенко коя страна е харесал най-много – зная, че е бил в ГДР, Чехословакия, Италия, Франция. . . Той ми отговаря дипломатично, че не би желал да огорчи никой от онези, които харесват неговото изкуство, които са му изразили уважението си, които са купили повече от два милиона негови плочи. . .

– Иска ми се да разкажа на Валерий, че и аз съм бягал на този стадион, на който той е поставил световен рекорд! Ще ми разрешите ли да поставя и аз един рекорд на 10 метра гладко бягане с балтон и шапка?

И за да бъде официално признат този рекорд, като конкуренти на стартa застанаха и членовете на неговия оркестър. Измерихме разстоянието и стартът бе даден. Сличенко се откъсна още от първия миг – виждате това и на снимката. Пристигна пръв и регистрира първия световен рекорд на това разстояние – 1,9 секунди (измерено с ръчен часовник!).

Продължихме да разговаряме на спортни теми и разбрах, че той е страстен запалянко. Любимият му спорт е хокей на лед. А любим отбор?

– Естествено „Спартак"! В къщи всички сме спартаковци – дори бабата. . .

Вече се разделяхме, когато научих творческите му планове. Сличенко учи режисура. Вече е снел първия си телевизионен филм „Ти си герой, Ринальдо", в който играе и главната роля. Неговият неспокоен творчески дух проличава и в това да търси винаги нещо ново, дори когато е на върха на своята слава като актьор и певец. За него започва нов етап на творчеството. Затова: на добър час, Сличенко!

Валентин ЯНЕВ
Снимки: Емил МАНДЖАРОВ
Александър МОЛЛОВ

темни млади хора, няма нужда около мене да се навъртат разни престарели родници.

– Все повече и повече обиквам чичо ви Джордж – казах аз.

Мис Елери-Пен ме възнагради с божествена усмивка, която обаче не обещаваше нищо.

– Видяхте ли моя Поднебесен? Нали е симпатичен? – попита тя.

– Не съм го виждал. Само допреди пет минути изобщо не подозирах, че съществува. А защо чичо Джордж го е изпратил тъкмо в конюшнята на Грегори? Случайно ли?

Тя се засмя.

– Напълно съзнателно. Каза, че ако конят отиде при Грегори, ще може да се уреди с него да се състезава майор Дейвидсън. – Тя смръщи чело. – Чичо беше страшно поразен, когато в понеделник научи от вестника, че майор Дейвидсън е загинал.

– Той познаваше ли майор Дейвидсън? – попитах аз, за да кажа нещо, като се любувах на пленителните й алени устни.

– Не, мисля, че не го познаваше лично. Сигурно е познавал бащата му. Струва ми се, че чичо Джордж познава бащите на всички младежи по света. Само каза: „Боже мой, майор Дейвидсън умрял!" И продължи да дъвче филийката си. Но не чу как аз и меля Даб четири пъти го молихме да подаде мармелада.

– Това ли е всичко?

– Да. Защо питаме? – каза мис Елери-Пен с любопитство.

– Нищо особено – отговорих аз. – Бяхме големи приятели с Бил Дейвидсън.

Тя кимна:

– Разбирам – и помълча малко. – Какво трябва да прави сега в новата си роля като собственичка на състезателен кон? Не искам още в първия ден да направя някоя глупост. Ще съм ви благодарна за всеки съвет или забележка, мистър Йорк.

– Казвам се Алан – рекох аз.

Тя ме погледна изпитателно. Това говореше по-добре от всякакви думи, че въпреки младостта си вече се е научила да отбягва подобни разговори и общуването с непознати хора. Но после се усмихна и рече:

– Аз пък се казвам Кейт.

Удостои ме с името си като с подарък, който аз на драго сърце приех.

– Какво знаете за конните състезания? – попитах аз.

– Абсолютно нищо. Не съм стъпвала на хиподрум.

– Яздите ли кон?

– Никога не съм опитвала.

– Сигурно чичо ви Джордж обича конете? Ловец ли е?

– Той е съвсем равнодушен към конете. Казва, че единият край на коня хапе, а другият рита. Що се отнася до лова, смята, че могат да се намерят много по-приятни занимания от това, да кръстосваш зиме замръзналите блата и да преследваш разните му там опашати млекопитаещи.

Аз се засмях.

– Може би играе на тотализатора? Залага при букмейкъри-те, без сам да ходи на хиподрума?

– Всички знаят, че в деня на финалния мач за купата по футбол чичо Джордж попита кой е излязъл победител?

– Тогава защо е купил моя кон?

– За да разшири хоризонта ми. Така казва самият той. Възпитанието ми вървеше по утъпкания път: посещавах частно училище, завърших го, пътешествувах из Европа под най-строг надзор. Чичо Джордж смята, че е време да забравя миризмата на музеите. .

– И ви е подарил състезателен кон, след като сте завършили 21 години? – делово попитах аз.

– Да – каза тя и внимателно ме погледна.

Усмихнах се. Тоя път бях успял да преодолея преградата, издигната от нея.

– Като собственичка на кон нямате нужда да правите нищо особено – казах аз. – Трябва само преди началото на състезанието да отидете при ония конюшни и да видите как оседлават коня ви. След това заедно с Пит ще отидете при падока, където конете дочакват старта, ще постоите там и ще правите интелигентни забележки за времето, докато дойда аз.

– А какво да прави, ако моят Поднебесен спечели състезанието?

– Надявате ли се, че ще го спечели? – попитах аз. Бях сигурен, че не знае нищо за своя кон.

Мистър Грегори каза, че няма да спечели.

Почувствувах облекчение. Не исках да я разочаровам.

– След финала ще знаем за коня много повече, отколкото сега. Но ако се нареди сред първите три, ще го разседлавам ей там – срещу кантара. Ако ли не, ще ни намерите тук, на тревата.

Наближаваше стартът на първата гара. Изпратих пресметната мис Елери-Пен до трибуните и в съответствие с плана на чичо Джордж я започнах с няколко смели и очарователни млади хора.

Наблюдавах как един след друг променяваше приятелите ми. Беше толкова весела, толкова жизнерадостна. Изведнъж си помислих, че ако Сцила притежаваше същата жизнена сила, а не своята кротка и отстъпчива пасивност, подозренията на инспектор Лодж можеха да бъдат твърде близо до истината.

Прекъснах първото надпреварване, след което предоставих на Кейт да реши сама кого от новите си познати ще удостои с честта да я почерпи с кафе и се запътих към кантара. Обърнах се вървешком и видях как тя тръгна към бара, следвана от опашка поклонници – като комета. Бляскава, очарователна комета. За пръв път в живота си съжалявах, че трябва да участвувам в състезание.

4

В съблекалнята Сънди Мейсън стоеше с ръце на кръста и непрекъснато работеше с езика си. Той имаше гъсти червеникави къдрици, мъмнокафяви очи и беше изключително набит и силен за тридесетте си години. Като професионален жокей не влизаше в десетката на най-добрите, но често жънеше успехи благодарение на смелата си езда: въпреки съпротивата на коня отвеждаше го в най-тесните интервали между другите коне, понякога в интервали, които изобщо не съществуваха и които той сам си създаваше с помощта на грубата сила. Агресивността неведнъж го довеждаше до горещи схватки с разпоредителите на хиподрума, но другите жокеи не му се сърдеха особено много – обичаха го заради несъкрушимата, заразителна жизнерадост. Чувството му за хумор беше силно като самия него и ако лично аз смятах, че понякога шегите му са твърде жестоки или твърде неприлични, оставах в явно малцинство.

Малко преди това бе пъзнал слухът, че Сънди е „задържал" някои от конете, с които се е състезавал, нарочно се е класирал на по-задно място и за тая услуга е получил щедри възнаграждения от букмейкърите. Официалното разследване продължи само един час, нищо не можа да се докаже. Онзи, които бяха ставали жертва на неговите шеги, смятаха, че Сънди е способен на всичко. Но останалите в един глас уверяваха, че един човек, който използува толкова жестоки средства, за да финишира пръв, едва ли би „задържал" съзнателно коня си.

По какъв начин жокеят може да „задържи" коня? Много просто: като стартира със закъснение, като се измести към задната част на седлото или се изправи на стремената. А после, когато вече е пред погледите на тълпата, съвсем честно пре-пуска към финала и се преструва, че е накарал коня да даде всичко, на което е способен, но не е в състояние да спечели. Такива неща се правят твърде рядко, защото жокеят, когото забележат да хитрува по подобен начин, много бързо остава без работа. Вече от година и половина участвувах в състезания, а бях виждал такова нещо само два пъти. Правеше го един и същ човек – светлорусият кръглолик момък Джо Нантуич. Втория път, преди не повече от два месеца, той само по чудо спаси жокейските си права, защото се опита да хитрува в надпреварата, в която сред жокеите беше известният доносник Дейвид Стампе, по-малкият син на сър Кресуел.

Джо, а според мене и Сънди фактически можеха да се обвинят в престъпно мошеничество. Но аз не знаех дали постъпвам много по-добре от тях, когато привързвах шлема си за седлото и го носех към кантара. Защото имах намерение съвсем предпазливо да преодолея всички препятствия, чисто и просто да мина по пистата без произшествия. Не исках да изтощавам коня с призрачната надежда, че ще пристигне на финала сред първите три. Жребецът Безнадежден още нямаше достатъчно издръжливост и напрегнатото състезание можеше да му навреди. Разбира се, при някакви непредвидени обстоятелства – например падане на други коне – можеше да се породи шанс да победя и бих го използувал. Има огромна разлика между тия две неща: съзнателно да „задържаш" коня и просто да не се стараеш много въпреки че искаш да спечелиш. Но за сърдитите хора, които са заложили на моя кон, е важен крайният резултат. Те губят парите си.

Старт

ЗАБАВНИ МИНУТИ

Хокей на лед! Ако футболът е „цар“ на летните спортове, хокеят властвува в съзнанието и чувствата на стотици хиляди запалянковци през цялата зима! Броени дни ни делят от олимпийските битки в Сапоро и макар че българските спортисти още не са „горасли“ до този висок форум, „хокейната психоза“ навярно не ще пожали и вас. . . А докато чакате началото на телевизионните предавания, предлагаме ви да прочетете тази забавна страница, посветена на „рицарите на ледените битки“. . .

МИНИ СЛУЧКИ

СЕМЕЙНИ НЕВОЛИ

Инженер Михаил Бобров бил един от най-добрите хокеисти на своя завод. Веднъж трябвало да пази бързо и неуморимо момче от съседния конкуриращ ги в хокея ленинградски завод „Електрик“. Инженерът, иначе спокоен и уравновесен човек, виждайки, че губи двубоя, се хвърлил в устремна игра, при която правел често нарушения. Съдията скоро бил принуден да му отправи предупреждение. Но и това не помогнало. Накрая защитникът бил отстранен от игра.

– Но защо – учудил се той, – ние с него играем по домашному. Това е синът ми. . .

Момчето от завод „Електрик“, което разстроило нервите на солидния инженер, било неговият син Всеволод – бъдеща знаменитост във футбола и хокея, по това време стругар IV разред.

МИЛОСЪРДИЕТО НА ХОКЕИСТИТЕ

Преди време, когато защитните каски едва навлизаха в хокея, мнозина се отказваха да играят с тях. Хокеистите твърдяха, че противниците им, като ги гледат така екипирани, смятат, че нищо няма да им стане, дори ако ги ударят по-силничко от обикновено. . .

А неотдавна канадският защитник Боб Мърдок, който играе с очила, сподели следното:

– Разбира се, това е опасно, но моите противници винаги играят срещу мене не така твърдо, както обикновено, и това ми дава известно преимущество. . .

СЪЛЗИТЕ НА МОМИЧЕТАТА

В канадската провинция Онтарио се намира селото Годерич. Там всяка година по време на коледните празници се устройва турнир на млади хокеисти, който събира над 1500 участници.

Веднъж по време на традиционното награждаване на най-добрите играчи в турнира извиканият на почетната стълбичка сладжен защитник се оказал. .. момиче. Организаторите решили да не го обидят и го наградили наравно с момчетата. На следващата година в Годерич дошло не само едно момиче, а цял отбор. Този път организаторите на състезанието, без да се вълнуват от сълзите на хокеистките, не допуснали отборът им да участвува и веднага заявили, че при никакви обстоятелства на турнира в Годерич няма да се допускат хокеистки!

ХОКЕЙ НА ЛЕД

Без думи

Шайбата напуска игрището

Решителният удар

До първия гол

(Почти стенографен запис на един телерепортаж)

МАНУИЛ СЕМЬОНОВ

Внимание! Внимание! Говори и показва Стокхолм! Нашият микрофон се намира в ледения дворец „Юханесхоф“. Започваме своя репортаж от поредния мач по хокей на лед.

На екраните на вашите телевизори играчите в светъл екип изглеждат светли, а играчите в тъмен – тъмни. Така че днес моята задача се облекчава значително. Зрителите могат да се ориентират сами кой хокеист къде играе и да подкрепят когото пожелаят: едни белите, други – тъмните. Впрочем преди мача се отбих в съблекалнята при момчетата и поисках мнението на треньора на белите.

– Играта ще бъде черно-бяла – каза ми треньорът.

Както виждате, мази прогноза се оправдава напълно. Между другото треньорът на белите тежи 84 килограма и е на 53 години.

Шайбата е в игра. Овладяват я хокеистите в светъл екип и правят опит да пробият защитната зона на тъмните. Както виждате, това не се харесва на последните и те заемат твърда отбрана. Започва силова борба и преса по цялото поле. Шайбата е в левия нападател на тъмните. Той бързо се премества надясно. Късно! Маневрата е разгадана и десният защитник на белите също се придвижва наляво. Спомням си много добре подобен епизод по време на срещата на чирчикския „Химик“ и манганската „Заря“. Сега изключително бързият ляв нападател на „Химик“ играе в отбора на ветераните, а тогава той беше само на 23 години и тежеше не повече от 60 килограма!

Съдийски сигнал. Сега ще последва отстраняване Точно така! Отстранява се бранителят на тъмните! Той е на 21 години, а след две минути, когато изтече наказателното му време, ще навърши точно 22. Днес белите играчи топло поздравиха бъдещия рожденик и му подариха голям комплект цветни моливи, за да може да рисува кончета в албума на своя по-малък брат, който засега учи в гимназия, но също мечтае за големия хокей и се надява да замени своя по-голям брат на скамейката на наказаните.

Сега за белите играят четирима нападатели и един защитник. Те са общо на 114 години, тежат 406 килограма. Тъмните излязоха на леда в следния състав: трима бранители и един нападател. Те имат всичко на всичко 89 години, а тежат само 315 килограма. Ще съумеят ли белите да реализират своето превъзходство в теглото? Ще видим, ще видим! Шайбата пресича всички зони, прехвърля мрежата и попада на колената на някаква дама. Сега операторите показват обладателката на заветния сувенир в едър план. Как мислите, на колко ли е години? Колегата от скандинавското радио ми показва нещо с пръсти. А-ха, разбрах: дамата е на 62 години. Тя тежи. . . Момент, момент, нещо става пред вратата на тъмните! Централният нападател на белите чупи стик, пада и се забива в мантинелата. . . И ето, грижливо поддържан от своите другари по отбор, той напуска леденото поле. Това е неговото тринадесето принудително напускане на полето в турнир за световно първенство. Той е на 24 години. . .

Темпото на играта нараства. Възникват схватки му пред едната, му пред другата врата. Светлите и тъмните се разбъркват помежду си. Всъщност хокеят с това е и интересен, че винаги всичко се разбърква. . . Шайбата е притисната към мантинелата. Тя е на година и половина, тежи 173 грама.

Була. Аз съм на 43 години, тежа. . . Извинете, следва бомбен удар. Греда! Според хокейните правила гредата трябва да тежи не повече от. . . Извинете, нов удар!

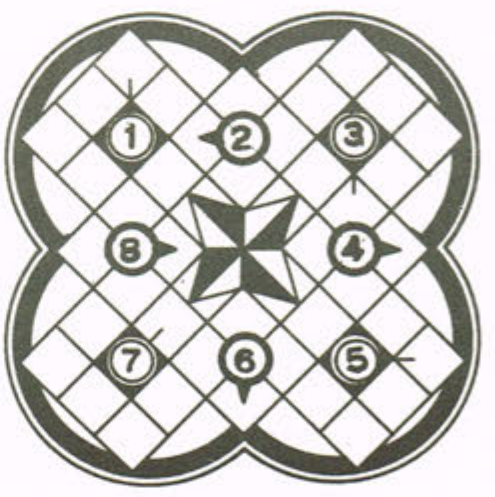
Отново греда. Този път лявата. Тя тежи. . . Извинете, нов удар! Гол!!!

Какво ли шепне господин Ахерн, председателят на Международната федерация по хокей на лед, на ухото на капитана на съветския отбор В. Старшинов? И къде става този „заговор“?

Отговорът на мази уникална снимка е прост и малко комичен: действието става в стокхолмската зала „Юханесхоф“, където шведските любители на хокея така бурно приветствуваха десетата световна титла на съветския отбор, та само по този начин можеше да им се каже по руски „молодци“. . .

КРЪГОСЛОВИЦА

От указаното място по посока на часовниковата стрелка:

1. Югославски футболен отбор. 2. Равна партия в играта на шах. 3. Известен наш волейболист, национален състезател. 4. Вид спорт. 5. Известен наш лекоатлет, състезател на овчарски скок. 6. Италиански футболист. 7. Наша гимнастичка, национална състезателка 8. Собственото име на наш бивш национален състезател по футбол.

Съставил Асен ГРИГОРОВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БР. 33

Хоризонтално: 1. Слаломи 5. Инокума 9. Ока 11. Тартан 12. Торино 13. Бек 15. Ра 18. Елиот (Херберт) 21. ПО 22. Пенали 23. Лариса (Латинина) 24. Ин. 25. Ангел (Керезов) 27. С. К. (Стефан Костов) 31. ДОТ 34. Италия. 35. Колуна. 36. Рон (Кларк). 38. Вратари. 39. Стойчев.
Отвесно: 1. Сетер. 2. Анри (Дювияр). 3. Омар (Сивори). 4. Йо 5. И. А. (Иван Атанасов). 6. Отец. 7. УСИК. 8. АПОЛО. 10. Клей. 13. Блинд. 14. Колет (Бесон). 16. АПН. 17. Оно. 18. Ела. 19. Тал. 20. Хил (Рон). 21. Пас. 24. Илиев. 26. Гого (Малезанов). 28. Краев. 29. Вава. 30. Рива. 32. Коло. 33. Муич. 36. Ри. 37. Н. С. (Никола Станчев).

Тези три весели кукли, които напомнят популярните „матрьошки“, сменихa вече своето местожителство. Те бяха предназначени за състезателите на първите три отбора в традиционния турнир по хокей на лед на в. „Известия“. (Казваме „за състезателите“, защото във всяка кукла се намират други 24 по-малки копия.) Най-голямата си остана в Москва, а по-малките заминаха за Прага и Хелзинки. . .

7 ДНИ СПОРТ

БАСКЕТБОЛ. Начало на пролетни полусезон от женския шампионат „А“ РБГ. I кръг – на 27: Локомотив Марица, ЦСКА Септ. знаме – Академик (СФ), ВИФ – Левски – Спартак Черноморец – Славия, Перник – Академик (Пд), ЖСК – Спартак – Спартист; II кръг – на 30: Академик (СФ) Черноморец, Левски – Спартак ЖСК-Спартак, Славия – ВИФ, Перник – Спортист, Марица – ЦСКА Септ. знаме, Академик (Пд) – Локомотив.

АТЛЕТИКА. Международен кр „Ивайло“ на 30 във Велико Търново републиканско първенство в зала пионери и пионерки на 29 и 30 в за „Фестивална“ в София.

СКИ. Купа „Спартак“ на 29 и 30 Боровец; купа „Стара планина“ на 31 и 1 в Юндола.

БОРБА. Републиканско отбор първенство „А“ група (мъже) в два стила – I кръг на 30.

ДЕВЕТ НАЙ...

НАЙ-МНОГО ПОРЕДНИ ЗВА „СВЕТОВЕН ШАМПИОН“ са заб вали хокеистите на СССР. От 19 досега те са неизменно начело на с товния хокей – 9 години поред!

НАЙ-МНОГО ГОЛОВЕ ЗА ЕД СЕЗОН при аматьорите е отбеля Всеволод Бобров. За 18 шампионат мача през 1948 г. той постигнал 52 ла, или средно по 2,8 на мач.

НАЙ-МНОГО ПОРЕДНИ ШАЙ В ЕДИН МАЧ сред аматьори и про сионалисти е отбелязал Всеволод бров – 8! Това станало в мача ЦСКА срещу „Спартак“ през 1949 срещу „Динамо“ през 1951 г. Бобр отбелязал 10 гола!

НАЙ-МНОГО ГОЛОВЕ ЗА ЕД СЕЗОН в мачовете за първенство професионалисти е отбелязал Б Хъл – 54 гола.

НАЙ-МНОГО ГОЛОВЕ ПО ВРЕ НА СПОРТНАТА СИ КАРИЕРА е белязал Горди Хоу, играл в Канад американската професионална от 1945 до 1971 година. За това бр той постигнал 786 шайби.

НАЙ-МНОГО ГОЛОВЕ В ЕД МАЧ ОТ ПЪРВЕНСТВОТО НА СС са постигали отборите на „Дина (Москва), ЦСКА и „Крила совето победили съответно „Спартак“ О город), „Жалгирис“ (Каунас) и „Бу вестник“ (Москва) с по. . . 23 : 0!

НАЙ-МНОГО ГОЛОВЕ В ЕД МАЧ ОТ СВЕТОВНИ И ЕВ ПЕЙСКИ ПЪРВЕНСТВА са отбел ли канадците. През 1949 г. те поб ли Дания с. . . 49 : 0!

НАЙ-БЪРЗИЯТ ХОКЕИСТ СР ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ е Б Хъл, който се пързалял с 45,5 км Най-голяма скорост на изстре шайба е засечена след удар също Хъл – 183,8 км в час.

НАЙ-МНОГО УЧАСТИЯ В ОЛИ ПИЙСКИТЕ ТУРНИРИ по хокей лед има швейцарецът Ричард Тор ни – играл през 1928, 1932, 1936 и

екран

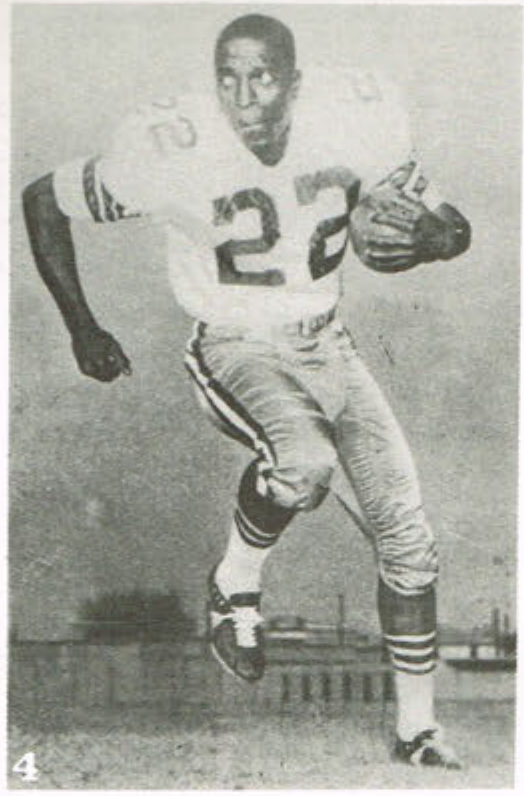

1. Купата „Ахерн", едно от световноизвестните хокейни отличия, е в ръцете на Вячеслав Старшинов, капитан на московските спартаковци, които спечелиха тазгодишния международен турнир в Стокхолм. (Пресен билд – БТА)

2 На откритата пързалка „Макоманаи", където на 3 февруари ще стане тържественото откриване на зимните олимпийски игри, в усилена тренировка са и ония, които ще запалят огъня в чашата срещу официалната трибуна. (ПАНА – БТА)

3 Финландецът Лео Линковези – новият световен рекордьор на 500 м бързо пързаляне с кънки, чието постижение е 38,0 секунди. (Телефото АП – БТА)

4 Трудно ще го познаете: олимпийският шампион и световен рекордьор на 100 м гладко бягане Джим Хайнс, който след игрите в Мексико продаде славата и бързината си на. . . американския футбол.

5 Западногерманският скиор Демел (с тъмния екип) вдига ръката на Юрий Брагин (СССР), който го задмина в последните метри на състезанието в Димаро и осигури победата на съветския отбор в щафетата 3 х 10 км. Вдясно са съветските бегачи Емелин и Рошчев. (Телефото АП – БТА)

Старт ЗА ВАШИЯ АЛБУМ

• ФЕЙЕНОРД • (РОТЕРДАМ)

Известният холандски клуб, вечният съперник на „Аякс", е основан през 1898 г. и е печелил 9 пъти първенството на своята страна. Сега участвува за пети път в турнира за купата на европейските шампиони, чийто носител е бил през 1970 г., когато спечели и междуконтиненталната купа. Клубни цветове: червено-бяла фланелка, черни гащета.

Състав: прави – Майер (треньор), Ван Ек (треньор), Боскамп, Трайтел, Ван Дийл,Израел, Лазеромс, Майвалд, Гилман, Ван Ханегем, Хапел (старши треньор); седнали – Вери, Шнайдер, Хазил, Ван Дайвенбоде, Янсен, Мулин, Ромейн, Киндвал.